

Veto

Stille nacht, heilige nacht, of toch maar liever een wilde kerst. Witte vlokjes dwarrelen neder en wat blijft? Behalve een dozijn zakdoeken heeft de kerstboom ook een Aids-voorlichtingspakket meegebracht, verschole tussen allerlei onschuldige ogende, maar bijzonder subversieve Veto-schrijfsels. Hiep hiep... hatsjie! Gezondheid. Voor een gelukkig nieuwjaar: haast je naar pagina 7.

Sparen is gezonder dan paren in deze Aids-tijden. Voor die bemoeiallen van Studentenvoorzieningen heeft de kerstboom daarom een spaarboekje meegebracht. En zeggen dat SinterCoens hun zakgeld al zo grondig met zijn roe bewerkt heeft! Nu zitten ze daar met rooie cijfertjes, erger nog, ze zien zwarte sneeuw. Om dit in te zien, hebben ze eerst nog moeten stemmen of ze wel zouden stemmen. Als origineel kerstdiner vreten we daarom verantwoorde marsepein op pagina 5.

Voor we het vergeten, u bent bedankt voor het lezen van ons geschrijf het afgelopen jaar. Dat bent u ook bij voorbaat, wanneer u ons Nietske gaat bezoeken. De brave man sloft nog steeds met zijn hamer rond, op een podium nog wel, en laat u volgaarne in zijn foto-album kijken. Nodig eens een bejaarde uit, op pagina 9.

Over Untermenschen gesproken, Sportraad heeft alweer toegeslagen, deze keer met een combinatie van kerstbal-trappen en slingerrekken. Er was ook een rendierenrace en als apotheose een 'frisse' duik in het, tot schaatsparadijs omgetoverde, zwembad. Sport zonder grenzen heet dat. Hoezo, zonder grenzen? Toch zeker niet vóór 1992, het jaar van het Vierde Grootduitse Rijk! Gauw, opnieuw naar pagina 7 voor het te laat is.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEFELLENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 13, MAANDAG 17 DECEMBER 1990

(Foto Renaat Schrooten)

Het nieuwjaarsgeschenk van de Alma-directie. De stijging van de maaltijdprijzen wordt in '91 zelfs nog groter dan vorig jaar.

	1989	1990	1991
52	46	50	
70	70	72	
74	77	80	
84	88	92	
101	102	105	
111	115	120	
121	125	130	

Grote prijsstijgingen in de grootste frietfabriek van Europa

Almaschotels vier frank duurder

Vorige week woensdag besliste de Raad van Bestuur (RvB) van Alma, meerderheid tegen minderheid, de maaltijdprijzen te verhogen met 4,47% vanaf 1 januari 1990. Dit is de grootste stijging ooit in het bestaan van Alma. Vorig jaar was er ook al een grote prijsstijging en kwam er 2,73% bij. Het betalen van die duurere maaltijden wordt elk jaar ondraaglijker voor het krappe studentenbudget. Door het handhaven van deze tendens komt het sociaal aspect van Alma en het democratiserend effect voor het hoger onderwijs steeds meer in het gedrang. De beslissing is vrij moeizaam tot stand gekomen. In de Raad van Bestuur zitten drie studenten afgevaardigd door Sociale Raad van Loko. Sociale Raad vindt prijsverhogingen in de sociale sector principieel onaanvaardbaar.

voorstellen van de directie om de begroting voor '91 in evenwicht te krijgen. Oorspronkelijk had die een tekort van 20 miljoen. Dit vergegaande voorstel was in hoofdzaak gebaseerd op een doorrekening van de verschillende kosten van Alma. Vooral de kosten van grondstoffen en personeel wegen dan zwaar door. Een 'vereenvoudigde' versie van dit voorstel liet elke maaltijkategorie stijgen met 5 frank.

Tweede voorstel van de directie was een stijging met 4,26% (de indeks van de consumptieprijzen) wat gelijk staat met 4 frank meer voor elke maaltijd. Na een ellenlange discussie bleek dat de meerderheid de prijsstijging met 5 frank zou goedkeuren. Jozef Beukeleers, de afgevaardigde van het Algemeen Beheer, vond dat het best nog een heel stuk meer mocht zijn. Hij beweerde dat de afgevaardigden van Sociale Raad op de eerste plaats als beheerder van Alma dienen op te treden en niet als afgevaardigde van Sociale Raad. De brave man waagde zich zelfs aan vergelijkingen met de penibele economische situatie in de Oostbloklanden waar te lang de economische en financiële realiteit kunstmatig werd genegeerd. De personeelsfractie koos voor dezelfde prijsverhoging omdat op die manier het personeel buiten schot bleef.

Op de Raad van Bestuur van woensdag 21 november lag een voorstel op tafel om alle prijzen te verhogen met 5,58%. Dit betekende een prijsstijging voor de verschillende schotels van 4 tot 7 frank. Het punt maakte deel uit van de

Afbouwen

luidruchtige bedoening. Een schier onuitputtelijke voorraad 'piraten', voetzoekers en vuurwerk begeleidden het soms overdoevende geschreeuw. Aan het hoofd van de betoging stapten, achter de ordediensten, de studenten van de VUB op achter een levensgroot spandoek "Nee aan het dekreet". Die slogan kon voor de Leuvense medeorganisatoren - die het in grote lijnen eens zijn met het dekreet en zich slechts tegen een aantal deelaspecten verzetten - slechts meege dragen worden als de andere universiteiten zich achter de slogan "Nee aan het politieke akkoord" (over de expansie, ndr) zouden scharen.

De RvB van woensdag 12 december bracht niet veel nieuws. Iedereen bleef ongeveer bij zijn standpunt, al werd er toch in de tooning van een compromis gedacht. Roon Martens, de directeur van Alma, deed twee compromisvoorstellen om de verschillende standpunten een 'ietsje' dichterbij elkaar te brengen. Ietsje is hier vrij letterlijk te nemen want de twee nieuwe voorstellen zouden elk ongeveer evenveel moeten opbrengen als de stijging van alle verschillende prijskategorieën met 4 frank.

De studentenfractie benadrukte dat ze principieel tegen elke prijsverhoging gekant bleef. Bij de stemming over het al dan niet verhogen van de prijzen bleek echter dat alleen zij tegen prijsverhogingen was (6 voor, 3 tegen). De Algemeene Vergadering van Sociale Raad had, vanwege een gelijkaardige tentatieve stemming op de RvB van 21 november, rekening gehouden met deze negatieve ontwikkeling en had besloten een alternatief uit te werken. Het voorstel werd bereikt na een woelige discussie tussen de afgevaardigden van de fakulteitskringen. De vijftien kringen die aanwezig

Ballen

Toch was er geen sprake van een 'gespreide slagorde' op de betoging zelf. De sfeer was goed en de solidariteit onder de betogers groot. Wel werd er in erg verspreide orde opgestapt: van de oorspronkelijk geplande volgorde bleef niet veel over. De Leuvenaars die als vierde delegatie moesten wandelen kwamen erg laat ter plaatse en liepen ergens achterin,

vervolg op p.3 ▶

vervolg op p.4 ▶

Nationale betoging tegen het dekreet van Coens Het Holt zet de toon

Afgelopen woensdag vond in Brussel een bijzonder grote nationale studentenmanifestatie plaats. Reden was het algemene ongenoegen met het ontwerp van dekreet voor het universitaire onderwijs van gemeenschapsminister Coens. Een kleine twintigduizend studenten - de overgrote meerderheid studenten uit het het hoger onderwijs van het lange type (Holt) - schaaarden zich achter het gezamenlijke eisenplatform. Nochtans was op vraag van de universiteitsstudenten, en op initiatief van Loko, hun voornaamste eis uit het pakket geschrapt. De universitaire studentenorganisaties hadden niet de tijd gehad om zich te beraden over de Holt-eis om als academisch onderwijs erkend te worden. Die eis kwam tenslotte wél het duidelijkst naar voren in de bonte stoet van vlaggen en spandoeken.

Pas vorige week vrijdag, 7 december, had het coördinatiecomité van de Holt-scholen beslist om mee op te stappen in de nationale manifestatie in Brussel. Dat zorgde voor de nodige problemen. De deelname van de Holt-studenten impliceerde immers de op-

nemen. Er werd aan de Holt-studenten gevraagd hun eis voorlopig van het platform te schrappen; zoniet kwam de Leuvense deelname in het gedrang.

Die verarring heeft de mobilisatie in Leuven niet echt bevorderd: pas op maandagavond, na heel wat overleg tussen de universiteitsorganisaties onderling en tussen die organisaties en de Holt-studenten, stond vast dat er gezamenlijk gemanifesteerd zou worden, en dat de Holt-eis voorlopig niet in de officiële platformtekst werd opgenomen. Wellicht daardoor kwam het dat niet meer dan vijfthonderd studenten uit Leuven de trip naar Brussel meemaakten. Voor Loko heeft de hele polemiek dus een eerder averechts effect gehad: in de media werd immers ruimschoots aandacht besteed aan de 'verspreide slagorde' van de studenten.

De betoging zelf was een plezante en

name in de platformtekst van hun eis om als academisch onderwijs erkend te worden. Met die eis konden de Leuvense kringraders het niet zomaar eens zijn. Op zijn minst vroeg men de nodige tijd om zich in de problematiek te verdiepen en er een gefundeerd standpunt over in te

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Coens (1)

Wij studenten worden werkelijk behandeld als onmondige kleuters. De televisiebeelden van de laatste studentenbetogingen tegen het decreet van minister Coens bewijzen dit eens te meer. De rijkswacht slaat er met plezier op los, daar waar het helemaal niet nodig is. Wij worden geacht braaf achter onze boeken te zitten en ons niet met de politiek te bemoeien. Maak je op die manier Vlaanderen duidelijk dat er in het decreet enkele punten staan die voor de student niet meer door de beugel kunnen? Vrije meningsuiting, bestaat dat nog in dit land? De betogingen tonen aan dat het decreet Coens pure vriendjespolitiek is. De politici houden elkaar de handen boven het hoofd als één van hen dreigt zijn gezicht te verliezen. Nog niet één politicus heeft zich uitgesproken tegen het decreet...

Men ziet ons maar al te graag zo vlug mogelijk van de straat verdwijnen. Als klap op de vuurpijl heeft de burgemeester van Brussel de betoging van woens-

dag 12 december verboden. De student telt niet meer mee. Doe hem een muilkorf aan en zet hem achter zijn bureau. En dat terwijl alle politici in de pers uit hun nek staan te kletsen.

Willem Delruwe

Coens (2)

Onderwijsminister Coens komt op TV verklaren dat het decreet over het universitair onderwijs niet voor meerkosten mag zorgen. Alleen al de opname van het EHL in het Limburgs Universitair Centrum kost per jaar 140 miljoen! Om over de andere universitaire expansie maar te zwijgen (politiek akkoord, bah).

Voorts heeft Coens de mond vol van democratisering van het onderwijs. Het is mij een raadsel hoe een oriënteringsexamen en het besparen op financiering van studenten tot een democratischer onderwijs kunnen leiden. Deze dingen zullen er alleen voor zorgen dat minder jongeren aan universitaire studies kun-

nen beginnen. Daarom moeten wij als studenten deze dingen nog kunnen rechtzetten (akties!), want anders ziet het er zeer slecht uit voor jongeren die in de volgende jaren aan de KUL willen studeren.

Peter Embrechts

Coens (3)

Graag zouden wij enkele bedenkingen formuleren omtrent de recente protest-akties vanuit Kriira tegen het decreet Coens.

Op de eerste plaats hebben wij zo de indruk dat het probleem van de Universitaire Expansie langzamerhand op de achtergrond begint te geraken, en dat het verzet tegen Oriënteringsexamens al is wat de klok slaat (cfr. verslaggeving in de pers en media over de nationale betoging van woensdag). Coens speelt een sluw spelletje: door de focus volledig op de polemiek rond Oriënteringsexamens te plaatsen, en daarbij zijn bereidheid tot discussie en toegeving ruim kenbaar te maken, poogt hij immers de koehandel rond de Universitaire Expansie uit de publieke belangstelling te halen. En iedereen loopt erin!

Ten tweede vinden wij de beslissing van Kriira om uiteindelijk toch samen op te stappen met het Holt op zijn minst bedenkelijk. Zelfs indien vanuit het Holt voor die nationale betoging de eis voor 'associatie' uit het actieplatform zou zijn geschrapt, kan men nooit deze ene actie los zien van de rest van hun protest-akties. Zo zouden wij van VTK onder de huidige omstandigheden nooit kunnen opstappen met studenten van de Industriële Hogescholen van Aalst, Oostende, Hasselt, enz. die de week ervoor nog

betoegd hadden om 'academisch ingenieur' te worden. De procedure om eerst mee te doen en pas achteraf een formeel standpunt te bepalen over de houding t.o.v. het Holt getuigt van weinig standvastigheid. Volgens ons heeft men zich laten misbruiken door het Holt.

Tenslotte vinden wij het hoog tijd dat Kriira een duidelijk standpunt eist van rektor Dillemans omtrent zijn houding t.o.v. de Universitaire Expansie. Kwade tonen beweren immers dat de rektor na zijn zin te hebben gekregen omtrent de regeling van Economie aan de Kulak zich zou hebben teruggetrokken uit de strijd; hij offert m.a.w. de Landbouwkandidaturen in Antwerpen op voor Kortrijk. Volgens dezelfde tongen zou hij dus ook meedoen aan de koehandel.

Nicolas Tjandra Maja
Preases VTK

Vlaams

Als ik Veto was en stond voor wat Veto staat (spreekbuis van de overkoepelende studentenvereniging met informatief doel en interesse voor sociale rechtvaardigheid en democratisering van onze samenleving), dan zou ik mij ervan weerhouden steeds weer in neerbuigende termen te spreken over "de Vlaams-Nationale Zaak" (cfr. "u laten opvriren", art. over KVHV, Veto van 3/12) en op die manier het spelletje te spelen van wansmakelijke organisaties als NSV en Vlaams Blok, die de "Vlaams-Nationale Zaak" compromitteren door ze te identificeren met 'solidarisme' (lees: groepsgevoel) en ongesproken racisme, waardoor de polarisering te versterken waarbij in Vlaanderen de 'linkse progressieven' - tot mijn spijt, maar ik verzeker het u - uiteindelijk

minder politieke en sociale macht zullen blijven hebben.

Gooi het kind niet weg met het badwater. Ik, voor mezelf, denk nog steeds dat de verdere uitzaaing van het NSV en Vlaams Blok-nationalisme en aanverwante 'waarden' - die er komt, om te beginnen, bij de volgende verkiezingen - enkel zal kunnen worden tegengegaan door een zeer bewust, informatief, groen en sociaal geformuleerd Vlaams-Nationalisme en de rechtvaardige en gedecentraliseerde en consequente uitvoering ervan. Wees lief en zoek ook eens mensen op die die klok laten luiden (bv. M. Coppieters, H. Lauwers, Nelly Maes).

Kristin De Winter

STUDENTEN!
Zit niet zelf te experimenteren met die PC: je tijd is te kostbaar!

Wij typen immers snel, goedkoop en vooral vakkundig je thesis, paper, seminariewerk,... en gaan geen uitdaging uit de weg: breng ons gerust alle vreemde talen en tekens, symbolen, formules, tabellen...

't Is ook vlakbij: tegenover ALMA II.

UNIVER cv

Edward Van Evenstraat 3
3000 LEUVEN
☎ 016/23.86.43

(advertentie)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12																				
13																				
14																				
15																				
16																				
17																				
18																				
19																				
20																				

Veto sluit de eerste trimester af met een supersterk kruiswoordraadsel, waarin niet minder dan zeven twintigletterwoorden. Sommige lezers denken wel eens dat ze het beter kunnen, en brengen ook iets binnen wat op een puzzel lijkt. Welk een naïviteit. Want wat moeten we denken van 'hard en dapper' als omschrijving van 'erektie' of van 'asn' als oplossing voor 'afkorting'. Terug naar af natuurlijk, maar u mag blijven proberen.

Horizontaal - 1 Krantartikel
2 Hal van een hotel - Zeedier - Lap, vod - Peruaans heerser
3 Hollandse mansnaam - Uitblikker - Vader van Oedipus - Ovaal vat 4 Sportman - Schrijfwijze - Doorboorde chop - Bijbelse naam 5 Democratisch beginsel 6 Schraper - Omroep - Voegwoord - Meisjesnaam 7 Mansnaam - Muzieknoot - Eksperiment - Bijbelse naam 8 Met betrekking tot de endeldarm - Tijdelijk afstaan - Niet in beweging 9 Vervoermiddel van de kerstman -

Vertroetel - Mansnaam - De zalige maagd 10 Belegingsmiddel 11 Het Romeinse Rijk - Beestje - Spruit - Muziekinstrument 12 Ombrengen - Verreikers - Vuilafvoermaatschappij 13 Spot - Dobbelen - Gekookte rijst 14 Plaats in Gelderland - Belgische rivier - Min 15 Aspect van de Belgische gezondheidszorg 16 Brengt een scherp geluid voort - Drank - Ploeg - Plaats in Zeeland 17 Oeroude stad - Belgische partij - Drug - Plaats in België 18 Zet zich er-

gens neer - Stembuiging - Muzieknoot 19 Aziatische rivier - Aambeien - Aartsbisschop - Gesneden hengst 20 Bepaald bedrijf.

Vertikaal - 1 Deel van een beveiligingsinstallatie 2 Zette om - Trots - Groen land 3 Zette een streepje - De hulzen van gedorst korenaren - Oneerlijk - Latuwe 4 Zowel voor jongens als meisjes - Uitersten - Deden aan kunst 5 Edel metaal - Antimoon - Balk - Geneesmiddel - Bloedworst 6 Becten - Handeling - Droogoven - Noorderling 7 Plaats in Nederlands Limburg - Bekrompen persoon - Larve van de langpootmug 8 Muziekterm - Voegwoord - Draaikolken - Senior 9 Omroep - Muzikale bedrijvigheid - Mansnaam - Doopt in 10 Woningen - Blijk geven van - Lidwoord - Nieuw (als voorvoegsel) 11 Delfstof - Erfmakingen 12 Sluit uit - Deel van het lichaam - Wikkelde 13 Heden - Radon - Gemak uit een zwarte stof 14 Nog nuttig gas - Voegwoord - De gewone wortel - Voorzetsel 15 Bijbelse stad - Vlaams dorpje - Bijwoord - Balken 16 Periode van 720 uur - Omheinde ruimte - Persoonlijk voornaamwoord - Legt de staartmees 17 Overspoeld rivierdial - Voegwoord - Het zij zo - Meisjesnaam - Plaats in Drente 18 Onzedelijk - Kratermeer - Grap 19 Maanstand - Landbouwhogeschool - Follikel - Herkenningsnummer - Mem 20 Bedrijfs-economische operatie.
Samenst.: Filip De Keukeleere

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 17
nr. 13
17 december '90

Ver. uitg. Stef Wauters,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Koen Hendrickx
Redaktiesekretaris: Stef Wauters
Redactie:
Dirk Boeckx, Pieter De Gryse,
Hielke Grootendorst, Walter Pauli,
Ria Vandermaesen
Doka:
Renaat Schrooten, Rob Stevens
Tekeningen:
Arnulph en Nix
Lay-out en vormgeving:
Dirk Boeckx, Krista De Mey,
Pieter Ghijsels, Koen Hendrickx,
Koen Kempnaers, Benoit Lannoo,
Walter Pauli, Ronny Tielen,
Ria Vandermaesen,
Jan Van der Linden, Stef Wauters
Medewerkers:
Pieter De Gryse, Krista De Mey,
Florence Debroe, Carl Demeyere,
Paul Demeds, Filip De
Keukeleere, Kris Hendrickx,
Stijn Hermans, Luc Janssens,
Benoit Lannoo, Stefan Moens,
Erik Paredis, Ronny Tielen,
An Vandermaesen
Eindredactie:
Jan Van der Linden

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Opplage 9000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250 fr.;
niet-studenten: 300 fr.; steun
vanaf 600 fr.; over te schrijven op
rek. nr. 001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Studentenprotest Brussel

een beetje verloren. De slogans uit de radiowagen vooraan reikten alleszins niet zo ver. Die slogans waren trouwens ietwat onorthodox. "Coens idioot, ge hebt ons lang genoeg gekloot", "Coens moet vallen op zijn ballen" en "Coens, krapul, ge zijt net dikke lul" waren natuurlijk niet de officiële ordewoorden. Ze werden dan ook niet uit volle borst meegeroepen door VUB-rector Renneboog, één van de opgemerkte aanwezigen in de kop van de stoet. Aan de VUB is het protest overigens algemeen: ook de academische overheid voelt zich door het dekreet 'gepakt' zoals de rektor achteraf verklaarde. Het is nog altijd wachten op een openlijke stellingname van de KU Leuven over het dekreet van Coens, openheid die door Kringraad al lang en met aandrang wordt gevraagd.

De betoging verliep eerst relatief rustig. In de buurt van het kabinet van onderwijs moesten de ordediensten van de organisatoren echter alle hens aan dek roepen om te beletten dat enkele duizenden studenten zouden afwijken van het parkoers en doorstoten naar het ministerie. Dat zou ongetwijfeld tot een harde confrontatie met de massaal klaarstaande rijkswachter geleid hebben. De ordediensten bewezen daar bijzonder goed op hun taak voorbereid te zijn, alhoewel er vóór de betoging geen briefing was geweest.

Toch kwam het op het einde van de manifestatie nog tot onregeligheden. Bij de ontbinding in de Stalingradlaan zette de kop van de betoging het op een lopen, richting Zuidstation. Daar werden een tijdlang een aantal sporen bezet, waarna men weer afdroop zonder dat het tot noemenswaardige incidenten kwam.

Buiten het station probeerde echter een groep studenten door te breken naar de kleine ring. Daarbij botsten ze op een buitengewoon agressieve Brusselse politie. Nadat de studenten op de aanmaning van de politie waren ingegaan en de straat hadden ontruimd, werd er bijzonder woest gechargeerd tegen de op de trottoirs verzamelde studenten. Volgens ooggetuigen was niemand daarbij veilig voor de wapenstok van de politie, en werden ook toevallige voorbijgangers of buurtbewoners niet gespaard. Slechter verging het nog een aantal studenten die door de politie werden opgepakt en administratief voorgeleid. Verschillende onder hen werden zwaar mishandeld (zie kader).

Via diverse media heeft minister Coens ondertussen gereageerd op het studentenprotest. Daarbij blijkt hij niet bijster onder de indruk te zijn van het massale ongenoege. In een lang interview in 'De Morgen' van afgelopen zaterdag vertelt hij lakoniek dat hij het allemaal had zien aankomen, dat "het studentenprotest in de sterren stond geschreven. Wat ook de inhoud zou geweest zijn." Als Coens gevraagd wordt naar zijn mening over studenteninspraak, komt het verhelderende antwoord: "Dat moet kunnen." Een oriënteringsproef gebruikt Coens om de democratisering te bevorderen: "Uit mijn ervaring weet ik dat veel studenten uit dergelijke (lagere, nvd) milieus moeilijkheden hebben om hun ouders te bewijzen dat ze het aankunnen. Ik denk dat die proef een bevestiging van hun kunnen kan geven."

Kortrijk

Nog een andere opmerkelijke redering is dat Coens wel inziet dat "de studenten duidelijkheid moeten hebben dat inschrijvingsgelden niet kunnen verhogen". Die garantie geeft hij paradoxaal genoeg door wel een minimum, maar geen maksimumgrenzen voor het inschrijvingsgeld vast te leggen. Zijn kabinetschef Peter Degadt denkt niet dat er een elitaire universiteit zal komen "omdat de marktmechanismen zullen spelen." We nemen het Daniel Coens echter niet kwalijk. De man wordt deze dagen zwaar belaagd, zijn familie geterroriseerd. "Mijn vrouw krijgt dagelijks tientallen telefoons van studenten uit industriële hogescholen die zich afvragen of hun richting weer A1 wordt."

Opvallend is ook dat Coens beweert dat de rektoren van de Vlaamse universiteiten achter zijn voorstel tot dekreet staan. Wat Leuven betreft, is daar alleszins iets voor te zeggen. Uit welingelichte bron vernamen we dat het rektorat, waar intensief werd meegewerkt aan de totstandkoming van het dekreet, (bewust) lang wachtte om informatie door te spelen naar de universitaire gemeenschap, met de bedoeling het nieuwe akkoord zoveel mogelijk kans op slagen te geven. Zelfs de meeste dekanen werden tijdens de eerste maand van dit academiejaar weinig of niet op de hoogte gehouden. Deze informatie-stop werd verantwoord met argumenten als "de gesprek-

(Foto Renaat Schrooten)

ken bevinden zich nog in een vertrouwelijk stadium" en "de onderhandelingen zijn nog bezig. Nu informatie verstrekken zou de kans op slagen in het nieuwe dekreet minimaliseren." De dekanen stemden hiermee in.

Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken dat het huidige akkoord globaal genomen ruim tegemoet komt aan de wensen van de KU Leuven. Dat neemt natuurlijk niet weg dat er voor Leuven ook negatieve aspecten aan het dekreet zijn. Vooral het feit dat het de Ufsia is die in Kortrijk economie mag organiseren, ligt de KU Leuven zwaar op de maag. Maar zelfs die ontevredenheid moet enigszins gerelativeerd worden. Het ziet er immers niet naar uit dat iedereen aan de KU Leuven even ontevreden is. De fakulteit economie is natuurlijk pijnlijk - hun wordt een belangrijke uitbreidingsmogelijkheid ontnomen - maar de mensen van de Kulak zelf zijn dat veel minder. Dat er eindelijk economie in Kortrijk komt, beschouwt men ginds als een zeer belangrijke doorbraak. Het valt bijvoorbeeld op dat Mgr. Guido Maertens, vice-rector en rektor van de Kulak, zijn tevredenheid moeilijk kan verbergen. In de Standaard van 24 oktober noemde hij het "verheugend" dat de Kulak economie kreeg, ofschoon hij hierbij wel een aantal praktische bezwaren had. Het is duidelijk dat West-Vlaanderen gekregen heeft wat het allang wilde. In Kortrijk wordt het politieke akkoord dan ook aanvaard.

Volgens onze zegsman ziet het er dan ook meer en meer naar uit dat de

KU Leuven er het zwijgen toe doet, in de hoop dat op die manier het protest luwt en het dekreet voor het einde van deze legislatuur in de Vlaamse Raad goedgekeurd wordt. Immers: "De Academische Raad is van oordeel dat het akkoord al bij al voordelig is voor de KU Leuven. Nu zou de politieke toekomst van Coens op onderwijs ongeveer 'zero' zijn. De volgende minister van onderwijs wordt waarschijnlijk een socialist, en iedereen houdt hiermee nu al rekening. Zo heeft de top van de KU Leuven nogal nare herinneringen aan de korte periode van Luc Vandebosche (SP) als staatssecretaris voor onderwijs. Indien Vandebosche de volgende minister van onderwijs zou worden, dan kan de KU Leuven fluiten naar een voor haar even gunstige regeling als die van Coens.", aldus onze zegsman. Toen wij hem deze uitspraak voorlezen verklaarde Mgr. Maertens dat dat inderdaad "een erg plausibele hypote-

se" is, en dat een wijziging op het kabinet van onderwijs de KU Leuven "nooit zo goed zou uitkomen als nu het geval is".

Neen

Onze zegsman ging verder: "Vandaar de low profile-houding van de KUL: ze zal zich zeker met klem blijven verzetten tegen het compromis over de universitaire expansie. Tegelijk waakt Leuven er wel over dat door haar protest het hele dekreet als zodanig niet op de helling komt te staan". Op onze vraag of de KU Leuven bereid zou zijn om van oriënteringseksamen, forfaitaire toelagen of hoge inschrijvingsgelden - allemaal aspecten van het dekreet waartegen Kringraad en Sociale Raad zich hevig verzetten - een breekpunt te maken, bleef het antwoord kort: "Neen".

Walter Pauli
Stef Wauters

STUDENTEN DOOR BRUSSELSE POLITIE MISHANDELD

Na de betoging vorige woensdag kwam het tot zware incidenten met de Brusselse oproerpolitie. Een groep studenten die zich op weg begaven om de Kleine Ring van Brussel te gaan bezetten werd door zware charges van de politie uit elkaar gedreven. Die heftigheid van het politieoptreden sloeg vele ooggetuigen met verstomming. Iedereen in de buurt riskeerde een pak slaag. Een groep manifestanten werd tenslotte door de politie afgezonderd en opgepakt. In totaal werden 53 personen administratief voorgeleid.

Eén van die personen was Siegfried Droogmans, student aan Groep T in Leuven. Siegfried Droogmans heeft aan zijn ontmoeting met de Brusselse politie een gebroken neus overgehouden. Toen hij werd opgepakt, kreeg hij van een agent te horen dat die "nog een eitje met hem te pellen had". Droogmans werd ervan beschuldigd met een fles geworpen te hebben. Hij wijst die beschuldiging overigens best van de hand. Aangekomen op het politiebureau werd hij door een agent meegenomen naar het eind van de gang waarin iedereen verzameld stond, en daar in een klein kamertje gesleurd. Nog voor hij wist wat er gebeurde, kreeg de jongeman een vuistslag recht op de neus. Daarna werd hij op het rechteroog geslagen, en nog twee keer op de neus. Toen hij uit de kamer en terug tussen de verbouwerende groep werd geduwd, zat hij helemaal onder het bloed.

Daar werd hij overgelaten aan een andere agent. De dader heeft zijn helm en wapenstok genomen, en is hals over kop weggegaan. Niemand van de opgepakte studenten zou hem die avond nog terugzien hebben. Droogmans werd vervolgens door twee agenten naar boven gesleurd, waar hij naar eigen zeggen zwaar geïntimideerd werd. Vermoedelijk om te voorkomen dat hij klacht zou indienen tegen de politie, probeerde men hem bang te maken: hij was een

gangster, hij zou aan het hele geval een zwaar strafblad overhouden en nooit nog werk vinden en hij kon maar beter naar een goede advocaat uitkijken. Eerst werd hem niet toegestaan zijn bebloede gezicht te gaan wassen. Later moest hij het gaan wassen, en werd er 'gangsterfoto's' van de student gemaakt: foto's in voor- en in zijzinnicht.

Daarna werd Droogmans naar 'de chef' gebracht. Toen hij klacht wilde neerleggen, werd hij opnieuw uitgescheiden en geïntimideerd. De Brusselse politie heeft geweigerd die klacht te aanvaarden. Omstreeks negen uur 's avonds werd Droogmans vrijgelaten. Al die tijd mocht hij geen contact meer hebben met de studenten die samen met hem opgepakt waren en dus getuige waren van wat gebeurd was. Die groep kwam tenslotte omstreeks middernacht vrij, en verschilden onder hen hebben beloofd te willen getuigen voor de zaak van Siegfried Droogmans. Droogmans overweegt inderdaad alsnog klacht neer te leggen tegen de Brusselse politie.

Dit is niet het enige geval. Volgens ooggetuigen werden nog meer studenten zwaar aangepakt en mishandeld door de politie. De krant 'De Morgen' brengt het verhaal van een student die bewusteloos werd geschopt en geslagen door een uitzinnige agent. De Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS) wil een lijst opstellen van wie werd geslagen of gemolesteerd om dan eventueel gezamenlijk te reageren. Nog volgens De Morgen beweert adjunct-kommissaris Van Reusel, perswoordvoerder van de Brusselse politie, "geen weet" te hebben van onregelmatigheden op het kommissariaat. Het harde optreden tijdens de incidenten wijt hij aan oververmoeidheid en nervositeit van de politie. "Het is misschien geen ekkus voor hun ongecontroleerde optreden, maar wel een verklaring", aldus Van Reusel. (SW)

(Foto Renaat Schrooten)

Vijftien jaar onderwijs hervorming

De lange mars van een dekreet

Paul Goossens, hoofdredakteur van De Morgen, konkludeerde in zijn 'Standpunt' van 13 december over het onderwijsdekreet: "Toch blijft het verbazen dat de meeste academische overheden, de VUB uitgezonderd, elke publieke stellingname schuwen. (...) Het versterkt het vermoeden dat het de academische overheid aan de moed en de visie ontbreekt om in de wezenlijk belangrijke problemen een standpunt in te nemen". Goossens vergist zich hierin. Als de academische overheden niet protesteren, is dat omdat ze het dekreet in grote mate zelf hebben geschreven. Die belangstelling voor een universitaire hervorming in de zin van het huidige dekreet is overigens niet nieuw. Veto probeert de ingewikkelde 'mars door de instellingen' van deze onderwijs hervorming te rekonstrueren.

In 1976, toen de economische crisis nog goed en wel moest beginnen, presenteerde Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid Gaston Geens 'Een nieuwe universitaire strategie'. In dit rapport van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid (NRWB) worden de bakens uitgezet waarbinnen de uiefs zich moeten ontwikkelen. Een resem van die aanbevelingen zijn inmiddels gedateerd. Toch blijft de kern van het betoog van de NRW overeind, en volgt het huidige voorstel tot dekreet de richting die in 1976 werd uitgezet.

Rendabiliteit

Een sluitstuk van het rapport is haar aanbeveling om de kandidatuursopleidingen te despecialiseren en 'polyvalent' te maken, en meer overgangsmogelijkheden naar het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit (Hobu) te voorzien. Hiervoor heeft de NRW twee belangrijke middelen voor ogen: het verlenen van credits om de mobiliteit te verhogen (p. 54), en een organisatorische verandering in het kandidatuuronderwijs met halfjaarlijkse blokken in plaats van de bestaande jaarindeling. In de marge wordt ook gepleit voor een nauwere samenwerking tussen industrie en universiteit.

Over de toegang tot de universiteit stelde de NRW "dat moet worden gezorgd voor het beperken van het aantal mislukkingen, met het oog op maatschappelijke rendabiliteit en het vermijden van frustraties" (p. 13). Hiervoor suggereerde men de uitbouw van de studie-oriëntatie tijdens het middelbaar onderwijs zelf, en neemt men herhaaldelijk en uitvoerig gemotiveerd stelling tegen iedere vorm van Numerus Clausus (NC). Toch laat de NRW de deur open voor een eventuele selectie. "Elke jongere heeft recht op maximale ontlooiing van zijn intellectuele capaciteiten voor zover de financiële draagkracht van de samenleving dat toelaat" (p. 32).

De adviezen van de NRW kregen vlug andere navolgers. In 1977 pleitte de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir), de organisatie van de Vlaamse universiteiten, voor de afschaffing van het klassieke maturiteitsexamen. Zij vonden een minimale standaardisatie van het eindniveau van het middelbaar onderwijs nodig, en zagen dit vrij eenvoudig te bereiken "via een gedeeltelijk nationaal eindexamen", naar het model van het Franse *baccalauréat*. NC werd in 1977 door de Vlir afgewezen. In 1980 begonnen er zich binnen de Vlir tendenzen af te tekenen die eerder wél voor een NC pleitten. Twee rektoren-generaals, waaronder de Leuvense rektor De Somer, wilden het bisrecht in de kandidatuurs geneeskunde tot éénmaal beperken. Door die stellingname werd NC tijdens de eerste helft van de jaren tachtig plots toch bespreekbaar.

Generaal

Hiermee kwam echter een veel bredere discussie op gang. De discussie over dit ene aspect van de onderwijsorganisatie leidde automatisch tot het in vraag stellen van het gehele systeem. Zo wilden de rektoren enkel van NC horen

als men de universitaire financiering zou wijzigen. De universiteiten werden immers betaald per student. Minder studenten - toch de bedoeling van NC - betekent minder subsidies. Als alternatief gold enkel een forfaitaire betaalding (NRWB) worden de bakens uitgezet waarbinnen de uiefs zich moeten ontwikkelen. Een resem van die aanbevelingen zijn inmiddels gedateerd. Toch blijft de kern van het betoog van de NRW overeind, en volgt het huidige voorstel tot dekreet de richting die in 1976 werd uitgezet.

Met een NC diende men ook te zoeken naar adequate overgangsmogelijkheden. Wanneer studenten slechts eenmaal mogen bissen, moeten vakken waarvoor zij reeds geslaagd waren, ook een zekere waarde hebben als zij achteraf een andere universitaire opleiding volgen. Zo drong het model van de Amerikaanse *credit points* (kredietpunten of studiepunten) zich op. Hierin is ieder vak een aantal punten waard en kan het steeds meegenomen worden naar een andere studierichting. Een student slaagt niet als hij ieder akademisch jaar voor de vereiste vakken slaagt, maar wel als hij de nodige credits verzamelt.

Toeval of niet, maar die studiepunten maken dan weer een systeem van polyvalente kandidaturen (al opgenomen in het rapport van de NRW uit 1976) mogelijk. Polyvalente kandidaturen werden nodig geacht in een geactualiseerde universitaire opleiding. Volgens het rapport van de NRW uit '76 moest er een duidelijker onderscheid komen tussen enerzijds *generalisten* - met meer algemene ontwikkeling dan de huidige licentiaten - en anderzijds *specialisten* - wetenschappers met meer specifieke kennis. Een opmerking die duidelijk ingegeven was door de bedrijfswereid. De industrie heeft die vraag later overigens meermaals en nadrukkelijk herhaald.

Rond het midden van de jaren '80 kwam de discussie over NC tot zijn kulminatiepunt. Het artsensyndicaat van Wynen sloot in 1987 een monsteraakkoord met de ziekenfondsen: beiden zouden ijveren voor "een beperking van de studentenaantallen" bij geneeskunde. Onder druk van massa protest (ook van de Vlir) stelde de regering met haar volmachtbesluit van 31 maart de definitieve beslissing uit tot - toevallig? - 1990. Vanaf dat jaar kan de Koning de financiering van de geneeskunde-fakulteit aanpassen. Nog in 1987 dient Coens een voorstel in om het universitair onderwijs te hervormen. De Vlir fluit dit ontwerp terug, en komt op vraag van Coens met een eigen plan naar buiten. Centraal hierin staat de invoering van een studie-

(Foto Renaat Schrooten)

puntenstelsel. Zo'n studiepuntenstelsel werd ondermeer gemotiveerd met het argument dat zo 'polyvalente kandidaturen' konden worden ingevoerd, wat ook een eis van de arbeidsmarkt heette te zijn (p.3). Hubert de Neve van de Dienst voor Universitair Onderwijs evalueerde voor de KU Leuven dit voorstel. Hij kwam tot de zeer interessante conclusie: "In dat geval moeten wij er overigens op wijzen dat buitenlandse stelsels, geschoeid op de *credit-learn, steeds* (kursivering De Neve) vergezeld blijken te zijn met een vrij strenge selectie bij het hoger onderwijs!" De Neve keurt een studiepuntenstelsel dan ook af, ondermeer omdat "het voorstel zal aanleiding geven tot een ongewenste, feitelijke studietoeverlenging." Het rapport Roosen dat rond die tijd verscheen, sprak zich ook al uit tegen zo'n studiepuntenstelsel. Het rapport Lammertijn, ook uit die periode, bepleitte van zijn kant een zo open en democratisch mogelijke toegang tot het hoger onderwijs.

Ondanks deze gefundeerde adviezen tégen een hervorming op basis van strenge selectie, studiepuntenstelsels, forfaitaire betaalding en polyvalentie, haalde de stroming die zij bestreed het steeds meer. Zo pleitte René De Potter (RUG) in 'De universiteit en haar

opleidingstaak in de toekomst' (*Cahiers van de Universitaire Stichting* 2, 1988) zowel voor polyvalente kandidaturen en een opbouw van het academiejaar in modules als voor studiepunten. De bedoeling hiervan is - weers - de vorming van generalisten en specialisten, volgens De Potter een eis van de arbeidsmarkt.

In '88-'89 pakt rektor Dillemans in Leuven uit met zijn 'Plan Dillemans', een reorganisatie van het onderwijs. In een eerste versie opeerde hij nog expliciet voor 'polyvalentie'. Later schrapte hij onder druk deze term, maar bleef altijd voorstander van het concept. Hij kon het echter moeilijk invoeren omdat in Vlaanderen geen studiepuntenstelsel bestaat. Dillemans slaagde er wel in om een consensus te vinden rond het principe van het 'modulair jaarsysteem' (Akademische Raad van 13 november 1989).

Volgens het verslag van Kringraad (24 november 1989) verzekerde Dillemans de studentenvertegenwoordigers bovendien "dat de onderverveling van het jaar in modules geen eerste stap is van de invoering van een doorgedreven studiepuntenstelsel"...

Intussen hield hij onderwijsminister Daniël Coens reeds aan de voorbereiding van diens dekreet over het universitaire onderwijs. Dillemans wist drommels goed welke de contouren zouden zijn van het nieuwe Vlaamse onderwijs. "Zijn" hervorming past perfect binnen Coens' kader: oriënteringstesten, forfaitaire betaalding, een (weerswaa parallel) systeem van studiepunten, alle elementen voor de invoering van een polyvalent hoger onderwijs zoals de industriële lobby steeds wenste, krijgen in het ontwerp van dekreet voor het eerst concreet gestalte. Het heeft vijftien jaar geduurd.

Niet alleen commentatoren, maar ook actievoerders begaan dan ook een strategische fout wanneer zij het dekreet van Coens niet als één geheel bekijken. Selectieproeven, studiepunten, modulair systeem en forfaitaire betaalding staan niet op zich, maar maken deel uit van een visie op universitair onderwijs als maatschappelijk project. Een visie, waarvan polyvalentie, specialisten en generalisten het sluitstuk zijn. Al worden die termen vandaag omzichtig gemeden.

Walter Pauli

Walma

◀ vervolg van p.1

waren op de ekstra Alma-vergadering van Sociale Raad werden het uiteindelijk eens over een serieuze vermindering van de dienstverlening en een tegenvoorstel over prijsverhogingen.

Dit tegenvoorstel zou worden ingediend als de studenten de stemming tegen prijsstijgingen hadden verloren. Het had als 'voordeel' dat het twee miljoen minder uit prijsverhogingen haalde dan het zogenaamde compromisvoorstel van de direktie. Ook dit alternatief werd na stemming door een meerderheid (3 voor, 6 tegen) verworpen. De situatie werd toen uiterst moeilijk want de studentenfractie zag zich daardoor gedwongen te kiezen tussen het eerste compromisvoorstel van de direktie, wat neerkomt op een prijsstijging met 4,47%, en het voorstel dat door Beukelers en het personeel werd verdedigd, namelijk een vermeerdering met 5,58%. Om te redden wat er te redden viel, stemden ze voor de 4,47% dat daardoor een meerderheid behaalde. Dit betekende tegelijk het einde van het restaurant van het Meisjescentrum, en tevens de sluiting van Alma 1 op vrijdagavond en zaterdagmiddag. Deze sluitingen waren nog bijkomend nodig om de begroting in evenwicht te krijgen.

Sociale Raad zag slechts één reden voor de afbouw van de dienstverlening: het vermijden of verkleinen van prijsstijgingen. Het voorstel van de direktie over de volledige sluiting van het Alma-restaurant in het Meisjescentrum en de sluiting van Alma 1 tijdens het weekend - uitgezonderd enkele weekends in de blokkerende - kon enkel aanvaard worden indien hierdoor de prijsstijging minder hoog zou worden. De studenten waren tot veel bereid om prijsstijgingen

	gem. maaltijdprijs	percent tov '81	indeksevolutie
1981	59,3	100	100
1982	67,5	113,8	108,2
1983	70,9	119,6	116,4
1984	75,3	127,0	123,8
1985	80,4	135,6	129,9
1986			131,6
1987	86,5	145,9	133,6
1988	89,5	150,9	135,2
1989	91,5	154,3	139,4
1990	96,1	161,8	146,4

tegen te houden, maar zelfs dat volstond niet.

Aannaal

Vooraf sinds de Sint-Annabesparingen van 1986 is de subsidiëring van Alma een zeer debdiscussieerde zaak. De betaalding werd toen zodanig verminderd dat men voor het in stand houden van voldoende dienstverlening het geld elders moest gaan zoeken. Vanaf toen moest de student zelf wat dieper in zijn portemonnee tasten. Zo stegen de studiekosten elk jaar, terwijl de studiebeurzen op hetzelfde peil vastroesten. Studies van ondermeer prof. Delecke en cijfers van dr. De Lanoo tonen aan dat studeren aan de universiteit steeds meer een zaak voor een elite wordt. De minderbevoelden vallen uit de boot. Duurdere sociale voorzieningen maken dit nog erger.

Het is ook maar een schrale troost dat Alma met haar tendens tot jaarlijkse prijsverhogingen toch nog 'iets goedkoper' blijft dan andere restaurants. Als de duurdere maaltijden minder klanten gaan lokken, zouden de geplande 'winsten' uit de prijsverhogingen wel eens kunnen omslaan in een verlies. Een lager aantal verkochte maaltijden kan ondanks de gigantische prijsverhoging daardoor toch een omzettingal veroorzaken. Vo-

rig jaar maakte Alma dat fenomeen al mee.

De Almadirektie heeft sinds een aantal jaren een nefaste strategie ontwikkeld om deze problemen gedeeltelijk op te vangen. Zo ontdekten de studenten achteraf dat lagere prijsstijgingen voldoende waren geweest om de begroting in evenwicht te krijgen. Het teveel betaalde geld zagen zij evenwel nooit terug; het ging op aan andere kosten. Nochtans kreeg Alma de laatste jaren meer dan eens miljoenen ekstra steun van de Raad voor Studientvoorzieningen (RvS) om haar tekorten te dekken.

Kastanjepuree

Uit alle hoeken hoort men dus dat Alma diep in de puree zit. Het grootste probleem is een groeiend tekort aan middelen om de doelstelling van goede én goedkope maaltijden nog te verwenzelijken. De vraag naar meer middelen doorspelen naar de RvS - die de geldpot van de sociale sector beheert - haalt niet veel uit. De financiële mogelijkheden zijn voor de hele sektor onvoldoende geworden. Zonder hulp van buitenaf wordt het dus ondoenbaar. Men kan de studenten niet elk jaar verplichten de kastanjes uit het vuur te halen. De laatste vier jaar hebben zij al meer dan 200

miljoen zelf betaald voor hun 'sociale' sektor. Struktureel lost men zo het probleem zeker niet op.

De sociaal afgevaardigden van de Leuvense fakultieskringen vinden dat deze toestand onhoudbaar is. Als Sociale Raad dringen zij dan ook aan - onder andere via hun drie afgevaardigden in de Raad van Bestuur van Alma - op een lange-termijnoplossing, die de studenten veel meer gaat helpen dan een prijsverhoging. De structurele oplossing die Sociale Raad voorstelt om aan deze problemen een halt toe te roepen doet een beroep op zowel de Raad van Beheer van de KU Leuven als op de Vlaamse regering. Om de trend naar duurdere sociale voorzieningen om te buigen zijn er immers belangrijke initiatieven nodig.

Ten eerste zou het bedrag van de studiebeurzen tot op een aanvaardbaar niveau moeten worden opgetrokken. Nu dekt de gemiddelde beurs slechts een kwart van de studiekosten. Om effectief iets te blijven betekenen, is daarbij nog een jaarlijkse indexatie noodzakelijk. Bovendien moeten de regeringstoelagen voor de sociale sector verhoogd worden tot op het niveau van voor 1986.

Ook de Raad van Beheer van de KU Leuven heeft in een structurele oplossing een belangrijke taak. Een financiële tussenkomst voor de noodzakelijke investeringen in de sociale sector blijft nodig. Bovendien kan men nog een serieuze duit in het zakje doen door de eigenaarslasten van de gebouwen terug over te nemen. De universiteit is namelijk de eigenaar van die gebouwen, maar toch neemt Alma alle gebouwkosten voor haar eigen rekening. Als men dit plan wil uitvoeren, zit men op de goede weg, want dat zou een duidelijk signaal zijn dat men het ernstig meent met de studientvoorzieningen.

Florence Debroe
Ronny Tielens

Sociale sector is een zorgenkind

Tekort van zes miljoen

Vrijdagsmiddag viel een belangrijke beslissing op de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS). Na een lange discussie kwam een meerderheid van de raad tot de conclusie dat het indienen van een deficitaire begroting bij de Raad van Beheer van de KU Leuven noodzakelijk was. De noden van de sociale sector zijn te groot om met het beperkte pakket van middelen te kunnen rondkomen. Extra steun is dan ook broodnodig wil men op lange termijn de sociale voorzieningen voor de studenten op het huidige peil houden. De deficitaire begroting dient te worden begrepen als een signaal voor de academische overheid, om hen te overtuigen van de moeilijkheden van de RvS.

De RvS - die paritair is samengesteld uit studenten, personeel en profen - heeft zich al vanaf oktober gebogen over de begroting voor '91 van de sociale sector. Reeds vanaf de eerste discussies bleek duidelijk dat het zeer moeilijk zou zijn om tot een evenwicht te komen tussen inkomsten en uitgaven. Aan de inkomstzijde voelt men nog steeds de gevolgen van de regeringsbesparingen uit 1986, toen aan de KU Leuven het subsidiebedrag voor de sociale sector terugschroefde van 200 naar 130 miljoen. Aan de uitgavenkant waren vooral de personeelskosten baren voor een aantal sectoriële loonsaanpassingen zullen de weddes volgend jaar sterk stijgen. Werd voor 1990 deze post nog begroot op 92.920.424 frank, dan zal in de begroting 1991 een bedrag van 103.210.000 frank moeten worden ingeschreven. Tijdens de discussies opperden sommigen wel om via mutaties en afvloeiingen op de personeelskosten te besparen, maar de laatste jaren werd al sterk gesnoeid in het personeelskader. Verdere inkrimpingen zouden onvermijdelijk de dienstverlening aantasten en een afbouw van de voorzieningen tot gevolg hebben.

Ongevoerd

De meeste RvS-leden deelden het standpunt van Sociale Raad. Het was onder de huidige omstandigheden en met

de bestaande geldmiddelen onmogelijk de werking van de sociale studentenvoorzieningen op peil te houden. De RvS moest aanvaarden dat ze met een deficitaire begroting naar de Raad van Beheer van de KU Leuven zou stappen. Die kan in zo'n geval twee dingen doen: zorgen voor extra middelen om het tekort te dekken, of het ontwerp van begroting afkeuren en om nieuwe besparingen vragen.

Solidariteit

De grote tegenstander van alles wat met tekorten te maken heeft is prof Raf Masschelein, de voorzitter van de RvS, en ook lid van de Raad van Beheer van de KU Leuven. Masschelein, die sterk onder druk staat van de academische overheid, pleit voor het 'verantwoord beheer' van de sociale sector. De zware problemen zouden volgens hem zoveel mogelijk intern opgelost moeten worden. Het 'verantwoord beheer' is la Masschelein werd door een meerderheid van de RvS van tafel geveegd. Binnen al de fracties achtte een meerderheid het nodig om - binnen bepaalde grenzen - deficitair te werken. De RvS-vergadering van 14 december diende te bepalen wat de omvang van het tekort zou zijn. In elk geval zat er weer zwaar bespaard moeten worden.

Als eerste kwam de huisvestingssector aan bod met een voestoot om de huurprijzen te indexeren en het aantal huurkategorien te verminderen. Deze plannen stuitte op een categorie "njet" van de studentenfractie. Zij wezen vooral op het belang van de gesubsidieerde residenties als buffer voor de huurprijzen in de prive, die de laatste tijd de pan uitswingen. Prijsstijgingen in de huisvestingssector treffen bovendien een aantal studenten die het financieel al heel moeilijk hebben. Het volledig uitgewerkt voorstel van de studenten toonde aan dat het geld dat men uit prijsstijgingen wilde halen ook uit andere bronnen binnen de sector gehaald kon worden. Het compromis dat uit de bus kwam, moet 2,6 miljoen frank uit de huisvestingssector halen. Waar ergens (bij de huurprijzen, energiekosten, groot onderhoud...) staat nog niet vast; een beslissing volgt pas in maart.

De subsidiëring aan Alma was het volgende punt op de agenda. De RvB van Alma had 99,9 miljoen gevraagd, een bedrag dat ruim 3 miljoen hoger lag dan het voorstel in de ontwerp-begroting en dat het deficit nog hoger zou maken. De RvS besloot uiteindelijk om 99,6 miljoen toe te kennen.

Marsepein

Mede door deze beslissing was het deficit op de begroting opgelopen tot 5,3 miljoen toen het laatste punt van de begroting ter sprake kwam, met name de subsidiëring aan de studentenorganisaties. Loko ontvangt 9.750.000 frank van de RvS om haar werking te financieren. Al jaren lang is er zelfs van indexatie van dit bedrag geen sprake meer. Loko is één van de zwaarst getroffen van de Sint-Annabesparingen en heeft dus dringend behoefte aan meer middelen. De studenten vroegen daarom om een aanpassing van hun werkingsbudget aan de index. Maar weer was het de voorzitter van de vergadering, prof Masschelein, die hiermee niet akkoord kon gaan. Hij legde de studentensector naast zich neer, stelde een halve indexatie van de toelagen voor en liet erover stemmen.

Masscheleins voorstel vond een meerderheid, maar de studenten lieten het daar niet bij. Ze eisten dat er nogmaals gestemd zou worden, ditmaal over hun voorstel. Volgens de statuten van de RvS kan ieder lid een stemming aanvragen. "Geen sprake van", stelde prof Masschelein, die het spookbeeld van een volledige indexaanpassing al zag opdoemen. Hij weigerde een stemming te organiseren, maar wekte daardoor het ongenoegen van verscheidene leden van de personeels- en academische fractie. Na 10 minuten over en weer geroep stelde Masschelein een stemming voor om te beslissen of er al dan niet gestemd kon worden over het studentenvoorstel. De meerderheid vond dat dit kon en de studenten kregen uiteindelijk een meerderheid mee voor dit voorstel.

Het totale deficit op de RvS-begroting '91 bedraagt 5,7 miljoen. Dit tekort is er niet gekomen door het overbegrooten van posten of het verspillen van geld. Tijdens de begrotingsdiscussie is op verschillende posten serieus bespaard, en moet - noodgedwongen - de student weer mee betalen onder de vorm van hogere Almaprijzen. Had men begroot met de werkelijke noden van de sociale sector in het achterhoofd, dan zou het tekort vele malen hoger liggen. We kunnen enkel hopen dat de academische overheid en de Vlaamse regering dit ook inzien, en extra middelen vrijmaken voor een open en toegankelijk hoger onderwijs.

(SH)

Kris Hendrickx

REDAKTIONNEEL

Goed beheer

Sinds enige tijd bestaat er op de Raad van Bestuur van Alma de gewoonte om ieder jaar de prijzen 'aan te passen'. Intussen discussiëren de leden van de Raad voor Studentenvoorzieningen intens over de vraag hoeveel de huurders van sociale huisvesting extra zullen betalen, en of de studentendokters de prijzen van het artsenyndicaat van dokter Wynen zullen volgen. Op het eerste gezicht lijkt zoiets niet meer dan normaal. Alle openbare instellingen worden immers aangespoord om aan 'goed beheer' te doen, alle staatsdiensten krijgen te horen dat zij niet 'de stad Luik' moeten volgen. Deze politiek gaat uit van het principe dat de tering naar de nering moet worden gezet. Als de grondstoffenprijzen stijgen, als de stookolie duurder wordt, als de overheid onvoldoende subsidieert, dan moeten de klanten meer betalen en het personeel inleveren. Die redenering wordt momenteel verabsoluteerd: het zou een 'wetenschappelijke' economische wetmatigheid zijn.

Economische wetten hebben echter hun beperkingen. Deze Realpolitik heeft pas furore gemaakt sinds de crisis van de jaren tachtig. Voor die tijd was een andere economische theorie evenzeer algemeen aanvaard. Men redeneerde toen dat subsidies afhankelijk moeten zijn van specifieke noden, en dat een sluitende 'bedrijfs'-balans voor overheidsdiensten weliswaar een erg goed beheersmiddel is, maar niet noodzakelijk een doel op zich. Het feit dat deze stroming een tijdlang niet even populair was als meer zuinige politiek, doet niets af van haar intrinsieke waarde.

De hogervermelde kristiseorie onderwerpt immers iedere overheidsdienst aan een aantal liberale bedrijfsregels. Sektoren als studentenvoorzieningen hebben echter een fundamenteel ander karakter dan prive-ondernemingen. In wezen is Alma eigenlijk geen restaurant, is de Arenbergwoonwijk geen serie appartementen, is de Jobdienst geen interimburo, is het Stuc geen cultureel centrum. In de eerste plaats werden zij opgericht als sociale diensten voor studenten. Een rapport van prof. Bundervoet uit '86 toont trouweris aan dat zo'n sociale sector inderdaad zoden aan de dijk brengt, in het bijzonder voor studenten uit de lagere sociale klassen.

Wetenschappelijk onderzoek (Huysse, Lammertijn, De Lanoo, Deleeck) toonde keer op keer aan dat sinds het begin van de jaren zeventig de lagere klassen steeds meer wegbleven van de universiteit: de studentpopulatie wordt ieder jaar meer elitair. In plaats van de sociale sector dus financieel te ondersteunen - en zo de democratisering van het universitair onderwijs tenminste een kans te geven - namen opeenvolgende regeringen paradoxaal maatregelen: de toelagen werden gehalveerd, de inschrijvingsgelden opgetrokken, allerlei ontleningsmogelijkheden beknop. De politiek van rooms-blauwe en rooms-rode koalities was en is op dit gebied nage-nog ideëtel.

Vandaag staat de sociale sector in Leuven met de rug tegen de muur. Al bijna tien jaar houdt men zich bezig met besnoeien, saneren, optimaliseren, bezuinigen, en herdenken. Personeel moest afvloeiën of werd gemuteerd, terwijl de studenten ontoeschaanlijk hoge prijzen moesten betalen. Het was allang duidelijk dat de sociale sector niet meer op dezelfde weg kon doorgaan, wilde ze tenminste aan haar doelstellingen blijven beantwoorden. Uit louter economisch standpunt zou een almaschotel van 150 fr wellicht te verantwoorden zijn, uit sociaal oogpunt niet. De beslissing om bij de Raad van Beheer van de KU Leuven een deficitaire begroting in te dienen, is dan ook gewoon een kwestie van 'goed beheer'.

ALTERNATIEF ETEN ONGEPELDE RIJST OF FRIETEN, MENEER?

Alma - Tijdens de derde week van oktober werd binnen Alma een speciale promotieweek gehouden om de alternatieve schotels meer bekendheid te geven, vooral naar de eerstejaars toe. Gekopeld aan deze promotieweek werd een enquête gehouden over de alternatieve schotels. De enquête zou zelfs beslissen over "het leven en dood van onze Alternatieve menu's". Zover is het echter (nog) niet.

De promotie gebeurde aan de hand van affiches binnen de Alma en aan de hand van zogenaamde suggestiebonds die ook onder de vorm van tafelstaanders over de verschillende Alma's verspreid werden. Deze suggestiebonnen dienden eveneens als enquêteformulieren.

Het promotiegedeelte kan men in ieder geval als geslaagd beschouwen. De verkoop van de Alternatieve maaltijden steeg gedurende de derde week van oktober namelijk met 12,4% ten opzichte van vorig jaar en met 22,5% ten opzichte van de eerste twee weken van oktober.

De resultaten van de enquête dan. In het totaal werden 590 formulieren ingevuld, waarvan er 563 weerhouden werden voor verdere analyse. Van de personen die de formulieren invulden, aten 16% nooit of minder dan een maal per week Alternatief, 39% een à twee maal per week, 20% die drie à vier maal per week en 28% altijd.

In de enquête werd gevraagd wat men met Alternatief associeerde. 54% verstonnd hieronder voedsel dat geen of weinig vlees bevat, met andere woorden vegetarisch eten. In 27% der gevallen werd het geassocieerd met gezond eten,

terwijl het in 18% der gevallen geassocieerd werd met (veel) groenten, rauwkost.

29% koos voor de Alternatieve schotels omwille van het menu, 21% omdat hij/zij vegetariër is, een 26% omwille van meer wisselvallige redenen zoals uitzicht, promotie, wachtrij, ander eten beu. Ook werd gevraagd naar een kwotering van de schotels. 35% gaf AA of meer, 50% gaf een A, 8% een B, 7% gaf een C of minder. Er werd eveneens gevraagd naar wat men mist in de Alternatieve schotels. 19% vond dat er te weinig kruiden inzitten, 17,9% wil ook wel eens aardappelen, puree of friet in plaats van altijd dezelfde ongepelde rijst, 17,9% vond dat er niets ontbreekt.

De Alternatieve schotels zijn dus

zeker nog niet ten dode opgeschreven. Het zinnetje op de suggestiebond waarin sprake was van een beslissing over leven en dood van het alternatieve menu was een ongepaste truuk om meer reacties te krijgen. Verder konkludeerde de directie uit de enquête dat enkele kleine aanpassingen, zoals het door de klant zelf laten opscheppen, kleinere porties doch mogelijkheid tot bijhalen, "het leven van de Alternatievelingen heel wat bevredigender zouden maken". Ook worden enkele veranderingen voorgesteld voor de maaltijden zelf, met de bedoeling de menu's dichterbij de gewone student te brengen. Ingridende veranderingen zijn echter niet meteen te verwachten. Of hoe het Alternatief conservatief blijft.

Kwasi mag voorlopig blijven

Politieke wil voor een oplossing ontbreekt

Sinds de wet Gol uit 1987 worden de asielzoekers die zich in België komen aanmelden, zoveel mogelijk geweerd. De ontvankelijkheidsvoorwaarden van de asielaanvragen werden sterk uitgebreid. Daarenboven zijn de criteria vaag en tegenstrijdig. De vluchtelingen die België toch zijn binnengerakt worden in veel gevallen teruggestuurd. Dat daarbij een aantal fundamentele mensenrechten over het hoofd worden gezien is voor de Belgische regering blijkbaar geen probleem. Het recente voorbeeld van Janet en Kwasi is geen uitzondering.

Tot nog toe werd de petitie ten gunste van Janet en Kwasi al door 3856 mensen ondertekend. Begin februari wil men aan het ministerie van justitie 5000 handtekeningen overhandigen om duidelijk te maken dat heel wat mensen eisen dat Janet en Kwasi hier moeten kunnen blijven. Om dit toe te lichten, hield het actiekomitee 'Kwasi blijft, Janet moet terugkeren', vorige woensdag een persconferentie. Het comité wil Kwasi herenigen met zijn moeder. Elk kind heeft immers het fundamentele recht om met beide ouders een normaal en regelmatig contact te hebben.

De mogelijkheid voor Janet en Kwasi om langs juridische weg een definitieve verblijfsvergunning te bekomen, werd op de persconferentie door een advocaat uit de doeken gedaan. Voor Kwasi is er waarschijnlijk een oplossing. Hij zal in België kunnen wonen en hier verder kunnen schoollopen, niet om 'humanitaire redenen', maar omdat zijn wettelijke vader gerechtigd is in België te verblijven.

Het grote probleem in deze zaak is de terugkomst van de moeder. Daaraan wordt door het actiekomitee op twee manieren gewerkt. Er zijn de solidariteitsacties, die een zo breed mogelijke achterban moeten bereiken om de beleidsverantwoordelijken onder druk te zetten. Bovendien worden er juridische stappen overwogen. Wat dat betreft kan men theoretisch twee richtingen uit: Janet kan zelf via de Belgische ambassade een aanvraag indienen om naar België te komen, niet als gewone toerist, maar om hier definitief te verblijven. Maar ook Kwasi kan stappen zetten bij autoriteiten voor de hereniging met zijn moeder. Het vorig jaar in New York klaargestoomde verdrag van de rechten van het kind (dat trouwens al in 1959 klaarlag) waarborgt immers dit fundamentele recht voor elk kind. Dit verdrag is, zo is een aantal andere mensenrechtenverdragen, door de Belgische regering nog steeds niet geratificeerd.

In de praktijk blijkt het allemaal niet zo eenvoudig te gaan. Het vluchtelingenbeleid van de Belgische overheid kan in twee lijnen samengevat worden: de overheid wil geen vluchtelingen meer toelaten om aldus 'de vluchtelingenstroom' - zoals de autoriteiten het zelf noemen - in te dijken. De wet Gol uit 1987 had geen ander doel dan vluchtelingen die België binnenraakten, zo vlug mogelijk weer buiten te krijgen. In werkelijkheid komen er steeds meer asielzoekers naar België maar kunnen ze hier officieel niet langer dan een aantal maanden blijven 'omdat hun aanvraag voor het statuut van vluchteling niet ontvankelijk is'. Hiervoor worden vage en tegenstrijdige redenen ingeroepen: wanneer men geen geldige papieren heeft (paspoort, visum, identiteitskaart), wat normaal is voor een vluchteling, is de aanvraag niet ontvankelijk. Wanneer men wel geldige papieren heeft, is dat verdacht en kan men het vluchtelingenstatuut dus ook niet verkrijgen. Om zich van de zaak af te maken gebruikt men doodoeners als zouden de opgevegen redenen niets met asiel te maken hebben, maar onder het burgerlijk recht vallen. Daardoor wordt de laatste tijd een massale kloppacht gehouden op de duizenden illegalen die hier verblijven.

Ook de 'officiële' kandidaat-vluchtelingen wordt het wel bijzonder moeilijk gemaakt. Zij worden in het Klein Kasteeltje gedropt, waar ze verblijven tot hun asielaanvraag is goedgekeurd. Indien dit niet het geval is, worden zij onder begeleiding van twee rijkswachters op een vliegtuig gezet. Uit getuigenissen blijkt dat een verblijf in het Klein Kasteeltje niet bepaald als een toeristische uitstap gezien kan worden. Weinig of geen privacy, volledig afgesloten van actuele informatie, gebrek aan hygiëne en buiten het kasteeltje is er voortdurend politiekontrolé. Het OCMW doet weinig om verbetering te brengen in deze schrijnende situatie. De steungelden waarop de vluchtelingen recht hebben,

worden vaak niet toegekend en men profiteert van de onwetendheid van vele vluchtelingen door hen slechts van tijd tot tijd maaltijdbonnen of afgedragen kledij ter beschikking te stellen.

Het vluchtelingenbeleid van de Belgische regering is dan ook dringend aan herziening toe, want het huidige beleid brengt te veel drama's met zich mee. Om aan te tonen dat de zaak van Janet en Kwasi geen uitzondering is, haalde het actiekomitee een aantal andere recente voorbeelden aan. De Zairese mevrouw Mutombo bijvoorbeeld, leeft al zes maanden ondergedoken met haar zes kinderen, totaal afhankelijk van de liefdadigheid van haar omgeving. De vader werd de zondag voor Pasen gerepatriëerd zonder dat zijn advocaat hierover werd ingelicht.

Intussen hebben leerkrachten van verscheidene Leuvense scholen een open brief rondgestuurd naar aanleiding van het onmenselijke politieoptreden op de school van Kwasi. De Leuvense leerkrachten eisen een verblijfsvergunning voor Janet en Kwasi en pleiten voor een anti-racistische opvoeding die een onderdeel moet worden van het vakkenpakket. De scholieren hebben ook niet stilgezeten. Zowel de petitie als de infonamiddag rond de zaak Kwasi waren een ongemene succes. De politie doet wel flink haar best om de jongeren te ontmoedigen. Het politieoptreden op de school heeft duidelijk gemaakt dat een aantal mensen vinden dat kinderen zich niet moeten bemoeien met de uitwijzing van hun vriendje en "dat de grote meneren het wel zullen oplossen". Actievoerende jongeren krijgen van meneer de agent een opvoedende preek in de aard van "Ge zoudt beter uw haar eens kammen" of "Als ge nog veel aan zo'n acties meedoet, moogt ge bij ons een nachte komen brommen". Als de politie denkt daarmee volgzaam te kunnen kweken, heeft ze het mis. "Jongeren gaan hierdoor een grondige afkeer krijgen van alles wat met ordehandhaving te maken heeft en daardoor verschijnt er nog meer volk op de acties", aldus een scholier.

In elk geval zal het actiekomitee blijven ijveren voor de hereniging, hier in België, van Janet en Kwasi. Intussen gaat Kwasi terug naar school. De burgemeester van Leuven heeft een brief geschreven waarin hij verklaart een aanvraag te hebben gedaan voor het bekomen van een verblijfsvergunning

voor de jongen. Bovendien heeft hij aan de politiediensten en de rijkswacht gevraagd hem ongemoeid naar school te laten gaan in afwachting van een definitieve beslissing van het ministerie van justitie.

Verontwaardiging

Ondanks het feit dat Kwasi's vader hier wettelijk verblijft, wil het ministerie aan Kwasi pas een verblijfsvergunning toekennen als diens vader het hoederrecht over hem heeft. Het lijkt er dus op dat men van overheidswege de band tussen moeder en kind wil doorknippen om alvast Janet te verhinderen zich definitief in België te vestigen. De minister heeft tevens de originele geboorteakte opgevraagd die bewijst dat de man wel degelijk de vader van Kwasi is.

Ondanks de onduidelijke situatie moet men voor ogen houden dat er voldoende humanitaire redenen zijn om ook aan Janet een verblijfsvergunning toe te kennen. Een kind kan niet kiezen tussen zijn vader of moeder. Slechts de politieke wil ontbreekt, aldus het actiekomitee, om tegemoet te komen aan het fundamentele recht van Kwasi om hier te wonen met zijn moeder.

Krista De Mey

Koerden

Terwijl de Golfkrisis alle aandacht opeist, terroriseert Turkije nog stelselmatiger dan voorheen haar Koerdische minderheid. Dat kan in de gegeven omstandigheid nog gemakkelijker, omdat de media alleen ook hebben voor Saddam Hoesein. Onlangs zouden ook verschillende studenten - zeg maar scholieren - ter dood veroordeeld zijn. De jongste was tien jaar. In het eerste nummer na de Kerstvakantie brengt Veto een uitgebreide reportage over de het lot van de (Turkse) Koerden. Lezen!

Jac

Het Jongeren Advies Centrum (Jac) zoekt gezinnen die opvang willen bieden aan jongeren die een crisissituatie doormaken. Ook gemeenschapshuizen komen in aanmerking. Wie hierin geïnteresseerd is, kan contact opnemen met het Jac, Amerikaan 3 ☎22.85.82.

Veto viert

VETO'S VOETBALTEAM 'LES MOULES ROUGES' VERNEDEREN SORAKKERS

Korbeek-Lo - Vorige dinsdag speelde Veto's minivoetbalteam haar tweede wedstrijd. 'Les Moules Rouges', veertien dagen eerder nog onfortuinlijk verliezer tegen de universitaire minivoetbalploeg, bewezen tegen Sociale Raad dat zij die opoffer goed verwerkt hadden. Met de hoopgevende 11-7 winstcijfers losten 'Les Moules' de hooggespannen verwachtingen dit keer wel in.

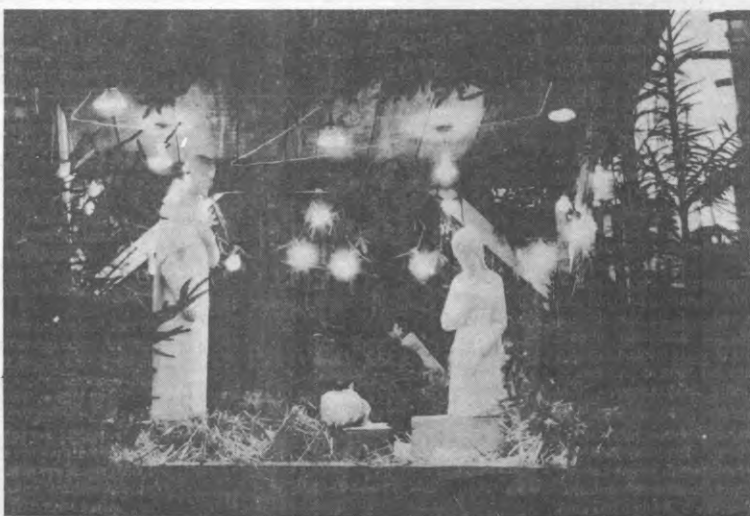
Van bij het startsignaal zetten 'Les Moules' hun tegenstander vast op de eigen speelhelft. Met vlot en snel combinatiespel werden de Sorakkers naar de keel gegrepen. Dat vroege offensief kende trouwens ei zo na meteen succes toen een haarscherpe voorzet van EP door LE in de vlucht werd overgenomen. Het leder spatte echter tegen de dwarsligger. Even later was het dan toch raak: WP rondde een solo-actie van SW simpel af. Nog voor de Sorakkers van die eerste opoffer bekomen waren, hadden de sympathieke en entoesiaste Veto-supporters alweer reden tot juichen. WvdB besloot een knappe aanval met een staalhard schot in de winkelhaak.

Na die verschroeiende start namen 'Les Moules' even gas terug, en dat gaf Sora de kans om in de wedstrijd te komen. Sora probeerde het echter al te

vaak door het overbevolkte centrum. Een oud euvel. Het sterlieke aanvalspel van Sora werd dan ook beantwoord met een scherpe counter over links: LdB hoefde slechts binnen te duwen: 3-0.

Toch skoorde Sora al snel daarna de aansluitingstreffer: concentratieverlies in de Vetoverdediging werd afgestraft door KrH. Zijn voorzet-schot zieldoet iedereen verbazing binnen. Debiel gekrijs in de Sora-tribune dat al snel verstomde toen SW de verdediging van Sora op een hoopje speelde en zelf afronde. Een beauty, en met die 4-1 stand ging men rusten.

Na de pauze zakte het spelpeil door de barre weersomstandigheden en het slechte speelveld. Sora kwam terug tot 4-3 (RT en SD), waarna Veto weer orde op zaken stelde: WP en EP, LE, PdG en SM, WvdB en SW skoorde elk nog, terwijl Sora daar niet veel tegenover kon zetten. Temidden een ware sneeuwstorm slaagden zij er nog in vier keer te skoren. Niemand kon echter vertellen hoe die doelpunten er gekomen waren. Het matcheinde werd nog ontsierd door een incident: de Sorakkers begonnen onderling te vechten, waarop 'Les Moules' RT nog moesten ontzetten. Het eindsignaal kwam net op tijd. (SW)

LICHTJES - De Kersttijd is een tijd van stil afwachten, van hoopvol angstig met jezelf en met je toekomst bezig zijn. Intensief en gekoncentreerd, niet passief-vertrouwend, maar je met woord en daad voorbereiden op wat komen gaat: de proefeksamens. Wij wensen je een goede blok en fijne nieuwjaarsdagen.

(Foto Renaat Schrooten)

Sport zonder Grenzen

Zwembad dekor voor nieuwe sportklassieker

In de jaren '70 kende het 'Spel zonder Grenzen' een enorme populariteit. Belangrijkste oorzaak hiervan was het Eurovisie-programma waarin teams uit verschillende landen het tegen elkaar opnamen, en dat in goede banen werd geleid door het internationale duo Genaro en Olivieri. Aangespoord door dit succes werd deze formule uitgemolken door jeugdbewegingen, gemeentebesturen en nationale omroepen, zoals de Franse met 'Intervilles'. De laatste jaren raakte de idee echter een beetje in de vergeethek. Nu werd ze in Leuven terug opgerakeld door Sportraad, ter vervanging van de Kwistaks-races. Een goed idee blijktbaar, want het spektakel viel bij de deelnemende ploegen bijzonder in de smaak.

In een dynamische organisatie als Sportraad houdt men van vernieuwing. Na de hervorming van de Grote Prijs Gasthuisberg, vond men dat ook de Kwistaks-race dringend aan herbronning toe was. "Na de maraton, de 24 uur, de Gasthuisberg Trophy moest er was de Kwistaks-race weer een wedstrijd tegen de tijd. Dat was eigenlijk een beetje van het goede te veel", aldus Peter Van Wauwe, voorzitter van Sportraad. Daarom zette Sportraad zich aan het denken over een nieuwe attractie. Het moest een interfacultaire competitie zijn, liefst ergens in het centrum van Leuven. Zo ontstond de idee van een Spel zonder Grenzen, in en rond het Stedelijk Zwembad aan het Hogeschoolplein. Dat kon samen met de bijhorende sporthal en het binnenplein van het Patria-komplex een geschikte accommodatie bieden.

Balletjes

Oorspronkelijk schreven vijftien ploegen in voor deze eerste editie van 'Spel zonder Grenzen'. Een redelijk succes, als men voor ogen houdt dat aan de Kwistaks vorig jaar negentien ploegen deelnamen, en dat het toen niet uitsluitend ging om fakulteitskringen. De dag zelf wachtte Sportraad een grote teleurstelling: zomaar even zes ploegen zegden af of leverden een onvolledig team. Zo

kwam het tot een fusie tussen Germania, Pedagogie en het VRG, onder de naam VRG. Volgens Sportraad is zo'n gebrekkige mobilisatie allereerst de fout van de sportpressen. Je vraagt je inderdaad af hoe een richting van ongeveer zeventienhonderd studenten als Farmacie in extremis geen ploeg van slechts vijftien studenten kan sturen als tweede kandidatuur Kinestherapie daartoe wel in staat is.

'Sport zonder Grenzen' bestond uit een aantal behendigheidspoeven die om ter snelst mogelijk afgelegd worden. Ieder spel leverde een aantal punten op. Hiernaast - denk aan het oude televisieprogramma - waren er nog een *fil rouge* en een 'finale' waar alle ploegen het tegelijk tegen elkaar opnamen. Negen ploegen vatten de competitie aan. Industria en VTK onder leiding van een 'bekend figuur', zoals gevraagd door Sportraad. Professor Piessens (analytische meetkunde) vatte zijn taak als coach trouwens vrij serieus op en onderwierp zijn ploeg voor de proeven aan een heuse instructie.

Dat kon eigenlijk geen kwaad: voor de vijf opdrachten tegen de krono die elke ploeg moest afwerken waren soms wel enig technisch doorzicht en een planning vooraf nodig. Die coördinatie kwam vooral van pas bij het spel met blinddoek, pingpongballetje en skilatten. Even uitleggen: een geblinddoekte deel-

nemer moest pingpongballetjes van eenzelfde kleur zoeken tussen balletjes van andere kleuren. Daarna moest het hele team zich op twee reuzegrote skilatten naar het andere einde van de zaal begeven. Bij LBK liep het daar volledig fout: de 'boerekotters' slaagden er gewoon niet in om vijftien linkervoeten tegelijk van de grond te heffen, waardoor de benen van een aantal onder hen gevaarlijk ver uiteen gerokken werden en Sportraads skilatten het gedeeltelijk begaven.

Roest

Minstens even gevaarlijk voor gevoelige lichaamsdelen waren de hefboomen op het binnenplein van het Patria-komplex. Aan weerszijden van een volleyten stond een hefboom: twee ploegleden werden tegelijk omhoog getild en gaven een lege bierbak van de ene naar de andere kant van het net door. Nagenoeg alle ploegen opteeden ervoor om de meisjes op de ruwhouten balk omhoog te tillen, en niet alleen omdat die het minst zwaar weegden. Getild moest er ook worden bij het 'steekspel' waarbij een ploeglid, rechtstaand op een houten konstruktie, ballonnen en ringen doorprikte. Dan waren er nog het doolhof van bierbakken, waarin kleren in een bepaalde volgorde moesten gevonden worden, en - het echte 'Spel zonder Grenzen' indachtig - het spel in het zwembad. Eerst moesten de deelnemers voorwerpen opduiken uit het zwembad. Daarna moesten ze met zoveel mogelijk op een drijvende band zitten, die dan door 'een levende katrol' naar de zijkant werd getrokken. Een deelnemer bond het touw rond zijn lichaam en draaide rond zijn as waardoor de kabel opgerold werd.

Spektakel was dus de hele avond gegarandeerd. Dat volstond blijktbaar niet om studenten te lokken, want

(Foto Renaat Schrooten)

publiek was er vrijwel niet. Maar gelukkig zorgden de deelnemers zelf voor flink wat uitbundig geroep en gezang: "Atoompje hier, molekultje daar, Chemika komt klaar". Sommigen waren wel iets minder positief over de organisatie zelf. Kaat van VTK: "Heel leuk, maar soms moeten we wel lang wachten tussen de verschillende proeven." De organisatoren gaven inderdaad de indruk de zaken niet stevig in handen te hebben en waren zichtbaar vermoed. Tom Sisk, vrijgestelde bij Sportraad: "We hadden de organisatie van deze klassieker eigenlijk een beetje ondergeschikt. Bovendien kan je bij je laatste

organisatie niet meer terugvallen op een brede waaier medewerkers: iedereen is het organiseren een beetje moe, er blijft alleen een harde kern over. We zijn hier sinds vanmorgen acht uur met acht in de weer om alles in orde te brengen. Zware handenarbeid."

Vliegtuig

Als eerste editie was deze 'Spel zonder Grenzen' zeker geslaagd te noemen. Alleen kan aan de geringe opkomst van het publiek en de ietwat rommelige organisatie volgend jaar misschien wat gedaan worden. Peter Van Wauwe is het daar niet helemaal mee eens: "We organiseren nog altijd in de eerste plaats voor de deelnemers zelf. Bovendien is het zo dat een evenement moet groeien: als je meteen een reuze-opkomst hebt, wordt het moeilijk om het volgende jaar even goed te doen. Wel is het zo dat er nu misschien wat veel gebeurt vóór de kerstvakantie, zeker nu ook de Sporthalpenning verschoven is naar voor. Misschien moeten we volgend jaar een klassieker laten vallen." Een ander voorstel dat leeft binnen Sportraad is om afwisselend Kwistaks-races en Sport zonder Grenzen te organiseren. Al was het maar om de oude kwistaks niet op stal te laten roesten.

Pieter De Gryse
Walter Pauli

WAARDIGHEID TERUGVINDEN OPENING NIEUW AIDS-CENTRUM IN LEUVEN

Bondgenootschap - Vorige vrijdag werd in de Naamsestraat een eerste opvang- en ontmoetingsavond rond Aids georganiseerd. Het centrum stelt zich nadrukkelijk open voor al wie belangstelling heeft voor de problematiek rond deze ziekte, dus niet alleen voor sero-positieven en Aids-patiënten.

zeker en vast een gelovige reflectie meegespeeld". Op termijn zou men willen komen tot een *leefgemeenschap*, maar er is nog geen huis gevonden dat permanent beschikbaar is. Naar verluidt zou de KUL positief staan tegenover het initiatief al heeft de universiteit zich nog niet definitief uitgesproken. Overigens doen er nogal wat professoren, studenten en assistenten mee aan het project, en zeker niet alleen uit de fakulteit geneeskunde.

Voor Paul Aerts, de belangrijkste initiatiefnemer, staat het buiten kijf dat er een behoefte bestaat aan een dergelijke centrum. "Nog altijd bestaan er rond Aids heel wat misverstanden. Voor een deel heeft dat te maken met de onverantwoorde 'het zal mij toch niet overkomen'-reflex. Maar vooral is het moeilijk bepaalde irrationele opvattingen uit te roeien. De konnotatie met seks en drugs maakt de ziekte vaak onbespreekbaar. Dat brengt onvermijdelijk met zich mee dat mensen met vragen over Aids, dus niet alleen zieken, een belangrijke drempel moeten overwinnen voor ze naar een opvangcentrum gaan. Ik maak dat zelf mee als ik elders een Aids-centrum binnenkom dat alleen voor patiënten bedoeld is. Direkt krijg ik door de mensen op straat het etiket 'Aidslijder' opgeplakt. Dat willen we hier vermijden."

Het ideaal van de initiatiefnemers is een *bondgenootschap* op te bouwen tussen iedereen die zich om de meest uiteenlopende redenen bezighoudt met Aids. Dat begint bij doorverwijzing naar organisaties voor preventie, medische begeleiding of sociale hulpverlening. Ook is het denkbaar dat vrijwilligers financieel bijspringen. Maar naast de materiële hulpverlening zal er veel aan-

dacht besteed worden aan wederzijdse integratie. Patiënten van ernstige ziekten voelen zich vaak gereduceerd tot 'ziektegevallen' en studie-objekten. Daar wil het Aids-centrum een mensgerichte aanpak tegenover stellen. De zieke moet zijn waardigheid terugvinden. Het is duidelijk dat die problematiek niet het monopolie is van Aids-patiënten. Wel is het zo dat Aids meer jongeren treft, en wellicht wordt de maatschappelijke reductie daardoor scherper gevoeld. Het Aids-centrum zal daarom ook ervaringen opdoen die interessant kunnen zijn voor andere hulpgroepen.

Een belangrijk knelpunt is de financiering. Het Aids-centrum moet het voorlopig nog zonder subsidies stellen. De werking draait volledig op vrijwilligers, die vaak financieel zullen moeten tussenkomen. Eventuele bewoners van het huis zal misschien om een bijdrage gevraagd worden, maar Aerts wil daar toch geen absolute voorwaarde van maken. "Als de dienst goed en wel draait, zal er ook naar subsidies uitgekeken worden. Maar ik zou het wel jammer vinden als dat zou leiden tot het intrekken van subsidies aan andere initiatieven. De financiering is dus nog niet rond, maar als we daarop zouden wachten kan het al te laat zijn". (LJ) *Wie meer wil weten over Aids, kan vanaf nu elke vrijdagavond terecht in het Sint-Michielscentrum, Naamsestr. 57A.*

WELBEDANKT.
EEN DISKRETE
HINT HEB IK
ALTIJD KUNNEN
WAARDEREN...

In totaal zijn er in Leuven zo'n tachtig mensen bezig met de problematiek rond Aids. De initiatiefnemers stellen zich pluralistisch op, maar "bij het tot rijping komen van het project heeft

AVONTUUR
MET

JOKER

avontuurlijke reizen
expedities
rondreizen

Uw reisspecialist
Kreatief en voordelig

zonnige vakantieverblijven
fly and drive formules
de voordeligste vluchten

Mechelsestraat 2, 3000 Leuven, tel. 016/22-65-50

Teaterwetenschappers brengen 'Pouf'

"Onze creatie is volkomen te begrijpen"

Vorig jaar werkten de studenten van Teaterwetenschappen op teksten van Marivaux, de achttiende-eeuwse Franse toneel auteur. Zij lazen veel, raadpleegden sekundaire literatuur, probeerden stukjes uit en presenteerden die uiteindelijk aan het publiek. Het resultaat mocht gezien worden. Een zestal onder hen besloot dan ook met beide handen de kans te grijpen die het Stuc hen bood om vanuit die achtergrond een eigen creatie te maken. Deze week speelt hun voorstelling 'Pouf' in het Stuc. De kaarten lagen nu anders: ze kwamen terecht in het teatercircuit en kregen professionele begeleiding van Mieke Verdin, aktrise bij Dito Dito. Gingen zij nu plots anders werken? Veranderde hun visie? Veto sprak met de zes acteurs, omdat hun groep geen naam heeft, noemen we hen gewoon 'Pouf'.

Pouf: «Van bij het begin gingen we anders te werk. We hebben het verzamelde werk van Marivaux genomen en onder elkaar verdeeld. We zijn die teksten vrij snel beginnen lezen op een ekspressieve manier, en we probeerden ook al eens iets uit, om uit te zoeken wat werkt op een scène en wat niet. Zo zijn we al na korte tijd stukjes beginnen spelen. Dat verraste ons eigenlijk, omdat we vanuit onze opleiding gewoon zijn met teksten aan tafel te blijven zitten en pas veel later iets uit te proberen.»

Veto: Was het spelelement het enige criterium bij de keuze of gingen jullie ook uit van een aantal thema's die vanuit de stukken van Marivaux op de speelwijze geprojecteerd kunnen worden?

Pouf: «Eerst en vooral wilden we werken met nieuw materiaal. We hebben dus andere teksten gekozen dan vorig jaar. Bovendien wilden we stukken van Marivaux laten zien die een zekere gebaltheid bezitten, zodat je niet een kwartier lang naar een verhaaltje hoeft zitten kijken om pas dan iets te horen dat interessant is. Zo hebben we 'L'école des

mères' gekozen omdat daar het duidelijkst aanwezig was wat we wilden hebben: een hele intrige die binnen een korte tijdsspanne wordt afgewerkt, zodat alles levendig blijft op de scène. Er is ook geen uitdieping van de personages in de stukken die wij kozen, en dat is binnen onze voorstelling heel essentieel. Zo zijn we bij 'Les petits hommes ou l'île de la raison' en 'L'école des mères' beland, en dat wordt dan weer in een omkadering gegoten.»

Veto: Die omkadering maakt het geheel vrij kompleks. De Marivaux-stukken worden op hun beurt nog eens binnen 'La répétition ou l'amour puni' van Anouilh geplaatst, een stuk over het repeteren van een Marivaux.

Pouf: «Dat is precies eigen aan Marivaux: het zit ingewikkeld in elkaar door de oppositie tussen personages die toekijken en personages die handelen, zodat je een soort teater in het teater krijgt. Toch valt alles in de plooi. Marivaux is kompleks en eenvoudig tegelijk. Misschien zit de intrige van 'L'école des mères' voor de toeschouwer die dat voor

de eerste keer hoort moeilijk in elkaar, maar dat gevoel verdwijnt toch snel. Onze creatie is volkomen te begrijpen.»

Pouf: «Anderzijds is die onoplosbaarheid van problemen bij Marivaux het centrale thema, en dat uit zich vooral in de verwarring die ontstaat bij verliefdheid. Dat is wel kompleks, natuurlijk. De stukken van Marivaux die we gebruiken, lijken verwisselbaar. We zijn niet zo geïnteresseerd in het verhaal. We hebben de stukken niet gekozen omwille van de inhoud, maar wel om de situaties die eruit ontstaan.»

Veto: De kledij en de objecten die jullie gebruiken lijken een belangrijke rol te spelen. Jullie tonen dat ook eksplisiet: bij het begin wordt de scène volgestouwd, en onmiddellijk wordt al het overbodige weer afgevoerd.

Pouf: «Door het feit dat we de objecten minimaal gebruiken, worden ze inderdaad geaksenteerd. Op die manier worden het symbolen. De taart, het geld, de kroon en de poel suggereren meer dan zichzelf. Als toeschouwer wordt van je verwacht dat je dat op je eigen manier gaat invullen. We willen die objecten isoleren door al het overbodige weg te nemen, en zo te komen tot een spel in de lege ruimte. We spelen met die objecten op de rand: de taart en de vrouwenkleden worden met geen spasticketlement.»

Veto: Willen jullie het publiek aan het lachen krijgen of eerder intrigeren?

Pouf: «We streven naar iets op de rand, daartussenin. We proberen een soort spanning te creëren, zoals dat gebeurt op

het ogenblik dat een van de acteurs met een taart vol slagroom in zijn handen staat. De spanning of er zal gegooeid worden is veel moediger dan het gooien zelf. Het uit zich ook in onze gelaatsuitdrukkingen en de manier waarop we ons bewegen.»

Veto: Het voyeuristische element van acteurs die op de scène naar de nadere acteurs kijken is heel duidelijk aanwezig.

Pouf: «Dat heeft in de eerste plaats te maken met de manier van leven ten tijde van Marivaux. Het moet een heel hypokriete manier van leven geweest zijn. Men zette letterlijk maskers op, men loog en bedroog, maar men schermde dat allemaal af. Het verklaren van de liefde is bij Marivaux bijvoorbeeld altijd halfslachtig. Alles was geweten, maar niemand wou het toegeven. Dat uit zich ook in het spel: de acteurs blijven

meeluisteren en kijken naar de anderen.»

Veto: Door 'Pouf' in het Stuc te creëren, komen jullie in het professionele circuit terecht. Willen jullie daarin doorgaan?

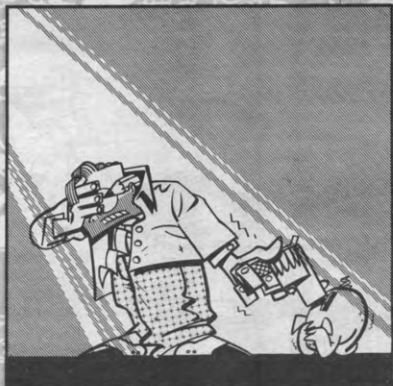
Pouf: «Dat hangt af van de respons op deze produktie en van de eventuele steun die we krijgen. Voor deze produktie is dat allemaal vrij vanzelf gegaan. Mark Deputter toonde belangstelling, en we hebben de kans niet laten liggen. Hier hadden we immers de kontakten en konden we in een vertrouwde omgeving blijven. De toekomst zal moeten uitwijzen of we teater als onze roeping kunnen beschouwen. Dat hangt immers niet van één of andere muze af, maar van iemand die geld in het laatje wil brengen.»

Paul Demedts

'Pouf' speelt van woensdag 19 tot en met zaterdag 22 december in het Stuc, telkens om 20.30 u.

Theo P., Leuvens gulste student presenteert zijn

ACCO-KERSTGESCHENK TOP 30

ACCO-KERSTGESCHENK TOP 30

1. Posterboeken van Dali, Schiele, Klee, Kandinsky en Hopper.
2. Vulpen Parker Duofold international uit schitterend gepolijst marmeracrylaat met 18k gouden pen. Kleuren : zwart, blauw, rood. Luxeuzer topkwaliteit.
3. Staalsterke geldkoffertjes "Melsmetall" Duitse kwaliteit in frisse tinten en vier formaten.
4. Briefkaartboeken over art deco, Rembrandt, Arcimboldo, Gaudi.
5. Vulpen en kogelpen Waterman 200 Rhapsody in Chinese lak met 18k gouden pen. Uitvoering : "kaviaarkorrel", blauw en gevulmd marmer.
6. M400, M600, M800 vulpen, kogelpen en vulpootlood "Pelikan Souverain" het retro schrijferief van uitzonderlijke kwaliteit.
7. De Atriumcultuurgidsen geven een panorama van hoogtepunten uit de wereldculturen.
8. Schrijfset Waterman "Lady Charlotte" een schrijfwuifel ; vulpen en kogelpen in prachtig etui, om dames te verwennen.
9. Bureaustoel Rabami met stoffen zit en rug in de juiste kleur.
10. Theo P. verpakt zichzelf als verrassinggeschenk.
11. Jaaragenda "Success". Lady, junior, senior, office en manager in de allerfijnste kalfslederen omslag. Voor een succesrijke jaarplanning.
12. Pennenzak in natuurleder.
13. Een monumentale biografieënreeks : Freud, Jung, Schopenhauer, Nietzsche, Guido Gezelle.
14. Decoflex Home opbergsysteem met gekleurde hangmappen.
15. Phocencards Seiko, handig voor het opslaan van favoriete telefoonnummers.
16. Europa : het eerste boek over Europa's geschiedenis en zijn bewoners ; reeds een standaardwerk voor het was gedrukt.
17. Rexel Derwent "designers colors" in metalen doos per 24/36/42 of 72 kleuren. Artistieke topkwaliteit.
18. Bureaukasten in leder : voor een luxueuze aankleding van je kantoor of kot.
19. Giorgio Vasari vertelt de levens van de grootste schilders, beeldhouwers en architecten.
20. Comparex magnet-whiteboard met aluminium frame en afleggoot. Zowel vertikaal als horizontaal te gebruiken. Van formaat 45 x 60 tot 100 x 200 cm.
21. Lieve, grappige, kleurrijke Babar-pretentboeken.
22. Attachécase in leder ; met cijferslot en binnenafwerking in daim.
23. Diskette storage units voor opberging van 3,5 of 5 1/4 computer diskettes. Met plexi stopkap, tussenschotten en slot. Capaciteit van 10 tot 100 stuks.
24. Barbar-kartonboekjes voor de allerkleinsten.
25. Schrijfmachine Brother AX25-6K geheugen ; ook te gebruiken als printer voor PC.
26. De geschiedenis van de kunst. Grote gebonden uitgave.
27. Halogeen bureaulamp in hedendaags design en zwarte kleur.
28. Eindejaarscollectie "Rodeco-wood" klasseur, ringbanden, telefoonregister en bureaugharnituur in impressie rozenwortelhout.
29. Brother P-touch elektronisch lettering system voor het professioneel aanbrengen van kleefletters.
30. Videocassette BASF EI80 zorgt voor een prachtige weergave van beeld en kleur.

UITZONDERLIJK
zaterdag voor Kerstmis
22 december 1990
GANSE DAG OPEN
(9 tot 17 uur)

Het kluwen van de vrijmetselarij

Verzameling van vanalles, maar niet voor iedereen

De vrijmetselarij is een vrij onbekend fenomeen, ondanks de rijke bibliotheek die over de orde volgeschreven is. Meer nog, als men dan iets over het fenomeen meent af te weten, gaat het vaak over onvolledige of zelfs verkeerde informatie. Aan die situatie is de *maçonnerie* voor een groot deel zelf schuldig. Het negatieve beeld over de loges bij brede lagen van de bevolking is immers grotendeels een gevolg van het maçonnieke 'geheim' enerzijds en van de brede diversiteit in de beweging anderzijds. Twee vrij recente boeken kunnen handig zijn voor wie in het kluwen probeert in te dringen.

Bij zijn inwijding moet elke vrijmetselaar geheimhouding zweren. In vrij sterke termen trouwens: zo moet hij onder meer zweren zich liever de keel over te laten snijden, dan de maçonnieke geheimen te verraden. Het spreekt vanzelf dat zo'n formulering de verbeelding van elke 'profaan' (oninwijde) makkelijk op hol brengen. Nochtans zijn er zijn publicaties voorhanden waarin de symbolen, de taal en de rituelen die in de loges gehanteerd worden, haarfijn uit de doeken gedaan worden. En sommige daarvan zijn door maçons zelf samengesteld. Toch blijft de inhoud van de zittingen van de loges met de grootste discretie omgeven. Het is een discretie waaraan de ingewijden bijzonder veel belang hechten, onder meer omdat die hen de mogelijkheid geeft in de loge vrijuit te zeggen wat ze denken. Daarom worden ook de ledenlijsten voorzichtig behandeld.

Maar de beeldvorming omtrent de vrijmetselaarsorde is vooral bezaaid door de diversiteit binnen de orde zelf. Het ontstaan van die verscheidenheid wordt vrij goed gesitueerd in Michel Huisseyne's *Vrijmetselarij. Mythe en realiteit*. De eerste *obediënties* (de overkoeping van een aantal relatief autonome loges) die in de loop van de achttiende eeuw het licht zagen, waren

zeker geen subversieve organisaties. De loges moeten oorspronkelijk een soort ambachten van bouwvakkers geweest zijn. De geheimdoenerij die oorspronkelijk in dienst van de bescherming van het beroep stond, kwam langzamerhand veeleer tegemoet aan een nood aan mystiek, aan broederlijkheid of zelfs gewoon aan gezelligheid. Het is duidelijk dat het eerste succes van de orde te verklaren is vanuit het gebrek aan verenigingsmogelijkheden in die tijd. In de loges kon je verwoerden wat je in absolutistisch politiek systeem in het openbaar best verzegde.

De staatsgetrouwe loges werden aanvankelijk door de kerk getolereerd, aangezien zelfs de katholieke vorsten in Europa niet altijd bereid waren de pauselijke veroordelingen van het pluralisme in de loges te ondersteunen. Het is pas in de achttiende eeuw dat het katholieke anti-maçonnieke succes begon de boeken. Dat gebeurde nadat de vrijmetselarij ten onrechte in verband gebracht was met de Franse Revolutie, een kwakkel waarrond door contra-revolutionaire auteurs met brio gefantaseerd werd. Maar de orde werd door de kerk (én door het vroeger iuster-rechts pas echt als een satanisch komplot beschouwd, toen onder leiding van de vrijmetselaar Garibaldi de politieke macht van de paus in Italië gebroken werd. Huisseyne weet in zijn boek vrij goed aan te tonen dat het anti-kerkrijke dat tijdens de tweede helft van de achttiende eeuw in de loges uit vooral de katholieke landen de boventoon begon te voeren, hoofdzakelijk als een reactie op het katholieke anti-maçonnieke moet beschouwd worden.

Oppebouwmeester

Ook in België werd de orde in de tweede helft van de achttiende eeuw meegesleurd in het politieke strijdevoel. Een hoofdrol werd daarbij gespeeld door de liberale politicus Theodoor Verhaegen. Verhaegen voelde zich allerminst gelukkig met het apolitieke karakter van de vrijmetselarij. Al meteen na de Belgische Revolutie begon hij openlijk te ageren tegen de bepaling uit de Konstitutie van Anderson (1723)

— zowat de grondwet van de vrijmetselarij — die debatten over godsdienst en politiek in de werkplaatsen verbood.

De Belgische obediëntie, het zogenaamde Grootosten van België (GOB), was dan ook de eerste obediëntie die het verbod op politieke discussies binnen de loges afschafte (1854). De vrijmetselarij in België werd onder Grootmeester Verhaegen trouwens zo goed als volledig door de liberalen gedomineerd en werd een niet te onderschatten politieke macht. Het was dezelfde Verhaegen die met de financiële steun van zijn broeders-maçons de universiteit van Brussel oprichtte, een universiteit die nog steeds erg sterk met de Belgische vrijmetselarij verbonden is. Vanuit de Brusselse werkplaatsen werd ook de Liberale Partij boven de doopvont gehouden werd. Na de dood van Verhaegen beleefde die evolutie een ultiem hoogtepunt met het verwijderen van de verplichte verwijzing naar de zogenaamde 'Oppebouwmeester van het Heelal' uit de statuten van de loge.

Die ateiistische wending werd in de meeste katholieke landen (de zogenaamde Latijnse vrijmetselarij) nagevolgd, en veroorzaakte een breuk met de Angelsaksische maçonnerie. De Engelse 'United Grand Lodge', die zichzelf als de rechtstreekse erfgenaam van de eerste Londense obediëntie beschouwt en vandaar een bevoegde houding over de andere obediënties uit meent te mogen oefenen, verwees de Latijnse vrijmetselarij naar de 'irregulariteit'. Ook de enkele loges die vrouwen inwiden, worden door de regulieren niet erkend.

Ondertussen zijn er in bijvoorbeeld België en Frankrijk vrijmetselaars die de breuk met de Angelsaksische broeders niet voor lief namen, en zich op hun beurt van hun irreguliere obediënties

afscheurden. In België is dat niet meteen gelukt: de nieuwe Grootloge van België (GLB) had bij haar oprichting in 1959 weliswaar opnieuw een verwijzing naar de 'Oppebouwmeester' in haar statuten opgenomen, maar weigerde die 'Oppebouwmeester' te vereenzelvigen met een geopenbaarde god, en werd bijgevolg op haar beurt door de Angelsaksische vrijmetselarij niet erkend. In 1979 werd tenslotte een Reguliere Grootloge van België (RGLB) gesticht, die zich wel letterlijk aan de Konstitutie van Anderson houdt. Zij is voor het ogenblik de enige 'reguliere' obediëntie in ons land.

Michel Huisseyne weet in zijn boek op een vlotte manier inzicht te verschaffen in de vele verschillende verschijningsvormen van de vrijmetselarij. Zijn boek mist evenwel een zekere 'konkrettheid': de auteur, die zelf niet is ingewijd, weet niet echt uit te leggen wat de broeders in de werkplaatsen zoeken of wat ze er precies doen.

Een veel concreter beeld van het doen en laten van maçons in een loge krijgt men in *De Vrijmetselaars. Reguliere loges in België* van de journalist Piet Van Brabant (Het Laatste Nieuws) over de vrijmetselaars geschreven heeft. Van Brabant is echter geen onpartijdig auteur: hij was persoonlijk bij de oprichting van de RGLB betrokken. In zijn boek beperkt hij zich dan ook tot de reguliere loges, die voor hem de enige echte zijn. Die informatie is wel noodzakelijk om het beeld dat Van Brabant van de vrijmetselarij geeft juist te kunnen begrijpen. Zo heeft de auteur het her en der over de goddelijke immanentie, over het 'Johannesevangelie of over het 'Boek van de Heilige Wet', begrippen die men niet direct met de doorgaans vrijzinnige vrijmetselarij in verband weet te brengen.

De reguliere maçonnerie probeert namelijk zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de oorspronkelijke esoterische tradities van de orde. "De vrijmetselarij is een initiatie geïnteressant", aldus de beste definitie volgens Van Brabant. De bedoeling is dus kennis te krijgen van een aantal spirituele waarheden via de inwijding en het geduldig leren omspringen met symbolen, myten en rituelen. Die

symboliek, die de auteur op vrij bevattelijke wijze weet te beschrijven, wordt vanuit allerlei hoeken bij elkaar geharkt. Er zijn heel wat joods-kristelijke elementen in de maçonnieke traditie terug te vinden, maar ook elementen uit bijvoorbeeld Griekse mysteriegodsdiensten of Oosterse kulturen.

Uitsluiting

Op zich kan men natuurlijk slechts respect opbrengen voor de wens van de reguliere vrijmetselaars, om via het bestuderen van allerhande 'universele sakrale normen' naar de absolute waarheid te zoeken. Dat ze daarbij wel eens vreedbare verbanden leggen, moet er dan maar bij genomen worden. Zo bijvoorbeeld brengt Van Brabant Sint-Jan de Doper en Sint-Jan de Evangelist in verband met de tweevokige godheid Janus, terwijl er tussen die figuren geen enkele etymologische band bestaat. En het wordt pas echt grappig éénmaal de auteur in de beide Sint-Jansfiguren niet enkel een tweevoudigheid onderkent, maar zelf "een drieënheid: want tussen de Janus die naar het verleden kijkt en de Janus die naar de toekomst kijkt, bevindt zich de (onzichtbare) Janus die het eeuwige heden aanschouwt".

Wel vervelend wordt het als het spelletje met tradities uitmond in discriminatie. De discriminatie van vrouwen bijvoorbeeld, want de Konstitutie van Anderson verbiedt de inwijding van vrouwen in de loges. Of de uitsluiting van zwarten in de meeste Amerikaanse loges. Het zijn anachronismen waarop Van Brabants redenering dat de maçonnerie eigenlijk buiten de tijd staat en dus geen aanpassingen in functie van tijd en plaats behoeft, geen afdoende antwoord is. In de loges kan men 'universele sakrale normen' terugvinden, maar die zijn er niet voor iedereen. Moet u ze dan nog?

Benoit Lannoo

Michel Huisseyne, *Vrijmetselarij. Mythe en realiteit*, Berchem, Epo - Brussel, Studiekring Vrij Onderzoek, 1988, 216 blz.

Piet Van Brabant, *De vrijmetselaars. Reguliere loges in België*, Antwerpen - Baarn, Hadewijch, 1990, 152 blz.

Nietzsche herleeft op het podium Plaatjes bij de tekst

'Arts van onze kultuur' en 'de filosoof die met de hamer filosofeert' zijn enkele van de epiteta waarmee de beroemde Duitse filosoof-klassicus Friedrich Nietzsche (1844-1900) zichzelf graag karakteriseerde. In onze tijd voegen Nietzsche-liefhebbers en -specialisten uit heel Europa daar een aantal niet minder bescheiden omschrijvingen aan toe: 'profeet van het strukturalisme en de dekonstruktie', 'één der eerste der postmodernen', '... Nietzsche kan ook in ons taalgebied de laatste tijd op een verhefde belangstelling rekenen. Zopas verscheen de uit het Duits vertaalde, tweedelige Nietzsche-biografie van Curt Paul Janz. En dan is er nu het teaterstuk 'Nietzsche', een gedramatiseerde versie van Nietzsches leven en werk.

Er bestaat niets onheilspellenders dan een teatervoorstelling die begint met een dankwoordje voor het publiek omdat het *toch* gekomen is. Zoiets doet Paul de Rideaux aan het begin van zijn éénmansproject 'Nietzsche'. Paul de Rideaux is een kranige man die na zijn studies aan het conservatorium jarenlang zijn sporen heeft verdiend met dramatiseringen en voordrachten van het werk van Paul Van Ostaïen, Guido Gezelle, Kafka, Oscar Wilde, Stefan George en nog vele andere grote literatoren.

Met 'Podiumproject Prometheus' wil Paul de Rideaux die trend verzetten door een reeks solo-voorstellingen uit te werken rond grote Europese denkers en schrijvers en werken die een grote invloed hebben uitgeoefend op het verdere verloop van onze cultuurgeschiedenis. De naam van het project moet verwijzen naar de grote persoonlijke liden die, net zoals Prometheus, tijdens hun leven de goden als het ware hebben getrotseerd. De voorstelling 'Nietzsche' is een eerste etappe van het project, want verder staan er nog voorstellingen rond Erasmus - en de Reinaert op stapel. Paul de Rideaux droomt overigens nog van voorstellin-

gen rond het leven en werk van Rousseau, Voltaire en Goethe.

Onprettig

Paul de Rideaux wil zich in zijn projecten zoveel mogelijk identificeren met de historische figuren wier leven en werk hij integraal wil verbeelden. Zo ook in 'Nietzsche'. De onprettige konkwentie hiervan is dat het publiek zich gedurende een viertal uur moet vergapen aan een saaie, langdradige en overgeakteerde vertolking. Paul de Rideaux maakt van Friedrich Nietzsche een vervelende, betweterige schoolmeester die met zijn wijsvingertje passages uit zijn oeuvre voorleest. Het decor bestaat uit grote, grijze fotopanelen die belangrijke stadia uit Nietzsches leven moeten illustreren. Links een bord met daarop een Grieks masker en een figuur die Dionysos moet voorstellen. Wanneer Nietzsches eerste grote filosofische werk, "De geboorte van de tragedie uit de geest van de muziek" behandeld wordt, worden de spots op dat paneel gericht. Op een ander paneel staat Bismarck afgebeeld. Als de oorlog in 1870 uitbreekt tussen Duitsland en Frankrijk schaar-

Nietzsche zich met veel omhaal voor dat paneel. En zo helpt de arme Nietzsche van het ene paneel naar het andere, de hele voorstelling lang.

Bijna elk cultuurfilosofisch traktaat van Nietzsche passeert de revue. Ze worden bondig samengevat en van belerende commentaar voorzien. Het filosofische wordt afgewisseld met fragmenten uit Nietzsches persoonlijke correspondentie. De brieven van Cosima Wagner en Malvida von Meysenburg worden door zachte vrouwenstemmen uit verborgen luidsprekers voorgelezen.

Of Paul de Rideaux nu de rol speelt van verteller of die van Nietzsche, van enige distantie of relativering ten aanzien van de ideeën van Nietzsche is helemaal geen sprake. Met enorm teatrale gebaren en een geforceerde dikte worden zijn inzichten als grote, volksverheffende waarheden aan het publiek gepropageerd. En alsof alles nog niet duidelijk genoeg was, worden sommige passages uit Nietzsches oeuvre met symbolen geïllustreerd. Wanneer het gaat over de negentiende-eeuwse bourgeoisie, haalt Nietzsche een fles wijn van achter de koelkast te voorschijn. Komt het socialisme ter sprake dan treedt Nietzsche op met een rode vlag waarmee hij dan veldzwaaiend een koreografieën ten beste geeft. Het lijkt wel een spelletje stomme ambacht voor kinderen.

De voorstelling kan ons niet meevoren in het denkproces dat een Nietzsche heeft doorgemaakt, zoals dat in Johan Leysens 'Wittgenstein Inc.' bijvoorbeeld wel gebeurde. Het project is wat dat betreft veel te groot in zijn opzet. De voorstelling is evenmin een kritische reflectie op Nietzsches waanzinnige leven en veelzijdige werk. Daarvoor is zij veel te drammerig en oppervlakkig. Zo blijft de toeschouwer uiteindelijk met de vraag zitten: wat is eigenlijk de bedoeling van een dergelijke, slaafse uitbeelding van iemands leven en werk als er ook een boeiende biografie voor handen is? Plaatjes bij de tekst.

Stefan Moens

BLOEDINZAMELING - Op dinsdag 18 december organiseren de Landbouwkring en het Rode Kruis een bloedinzameling in het Arenbergkasteel en in de Valk. Er is bovendien de ganse dag info en randinmatie voorzien op het Ladeuzeplein. 's Avonds vindt een happening plaats met talent van eigen bodem. Als bloedgever mag je erin voor 100 fr. Anders kost het gebeuren je 250 fr. in voorverkoop of 300 fr. aan de kassa.

Staf Hellemans over verzuijing

Socialistische duivenmelkers en de revolutie

Hoewel onder andere de Volksunie al enkele jaren probeert om het maatschappelijk debat over verzuijing opnieuw op gang te brengen, is het de laatste tijd weer wat stiller geworden rond het fenomeen. Tijd voor een theoretische bezinning, moet Staf Hellemans gedacht hebben. Enkele weken geleden kwam bij het Katholiek Documentatiecentrum (Kadoc) zijn boek *Strijd om de moderniteit* uit. Daarin poogt hij een nieuwe richting te geven aan het verzuijingsonderzoek.

Het wetenschappelijk onderzoek zoals het tot nu toe gevoerd is, heeft enkele typische kenmerken. Zo houdt het zich vooral bezig met konfessionele (katholieke of protestantse) zuilen. Er zouden slechts vier kleine landen geplaagd zitten met verzuijing: België, Nederland, Oostenrijk en Zwitserland. En algemeen wordt aangenomen dat zuilen iets abnormaals zijn.

In Italië, socialistische en "mogelijks ook boerenzuilen" in de Scandinavische landen, een Vlaams-nationalistisch zuilje in de jaren dertig, en vóór 1933 een Pools-etnische zuil in het Ruhrgebied. Het boek beperkt zich echter tot een uitgebreide historische en sociologische analyse van de katholieke en socialistische zuilen in België, Nederland, Duitsland en Frankrijk.

Daar zit meteen ook één van de zwakte punten van de studie. We moeten Hellemans maar op zijn woord geloven dat die 'nieuwe' zuilen er inderdaad (geweest) zijn. Of zijn verrijnde definitie ook concreet toepasbaar is, blijft daardoor een vraagteken. Over veel van wat hij nu bespreekt, bestaat immers al een uitgebreide literatuur. Vooral de katholieke zuil is door andere auteurs al van boven tot onder grondig doorgelicht, en Hellemans' analyse wijkt op dat gebied niet zoveel af.

Spat

Dat wil daarom nog niet zeggen dat zijn boek oninteressant is. Integendeel,

zijn vergelijkend onderzoek geeft juist een mooi beeld van hoe die katholieke en socialistische zuilen intern geëvolueerd zijn en hoe de houding van het publiek tegenover de zuilen doorheen de tijd veranderd is. Belangrijk daarbij is dat sinds 1945, en dan vooral vanaf 1960, de beoordeling van zuilen alsmat negatiever wordt. De groeiende individualisering en het feit dat de voordelen van de consumptiemaatschappij voor praktisch iedereen bereikbaar zijn geworden, bewerkstelligen een groeiende dissociatie tussen individuen en de idealen van de oude sociale bewegingen. Niet alleen verliezen de zuilorganisaties daardoor heel wat leden en slagen ze er niet meer in massa's volk op straat te krijgen, ze worden ook verplicht hervormingen door te voeren om te overleven.

Bij die transformatie worden verschillende strategieën gevolgd, die "grootendeels (gaan) in de richting van een verzelfstandiging van de organisaties tegenover de leden en de overkoepelende beweging" (p. 212). Zo wordt er gestreefd naar een verregaande professionalisering en een betere dienstverlening.

Vooraf van belang is echter de ideologische generalisering en de toenemende domeinspecialisatie: in plaats van zich volledig in te schakelen in de bewegingsidealisme "beperken de organisaties nu de ideologische verwijzingen en lidmaatschapsverwachtingen tot het thema of domein waarop de werking gericht is" (p. 212). Met andere woorden, de socialistische duivenmelkers roepen niet meer op tot de revolutie en zijn niet langer verplicht lid te worden van de partij.

Ondanks die overlevingsstrategieën hebben toch lang niet alle zuilen weten te overleven. De Nederlandse katholieke zuil is bijvoorbeeld helemaal uit elkaar gespat. Maar daar staat tegenover dat er onder andere bij ons nog drie zuilen zijn die het koppig volhouden. "De onverwachte stabiliteit van de neo-zuilen" (p. 229) noemt Hellemans het, waarbij 'neo-zuil' een term is die hij zelf verzonnen heeft. De term verwijst naar het feit dat de organisatie en de ideologie van de zuil wel verder leven, maar dat de identifikatie van de achterban met die zuil sterk verwaterd is.

Veld

Waaruit die neo-zuilen dan hun levenskracht halen? Het antwoord zit volgens Hellemans in de wederzijdse voordelen die de zuil en de geleide politieke partij uit hun verbond halen. De zuil heeft de partij nodig om op het politieke vlak haar eisen door te drukken, de partij behoudt ondanks alles toch een relatief vast kiespubliek. Spijtig genoeg

weet Hellemans niet duidelijk te maken waarom de zuilen in België er wel in geslaagd zijn zich te transformeren, terwijl dat in andere landen niet altijd het geval is. Hoewel hij een historisch-sociologische benadering probeert uit te bouwen, merk je ook op andere plaatsen in het boek dat Hellemans het vooral houdt bij een sociologische benadering. Zo geeft hij wel een verhelderend beeld van de structuur en de werking van de zuilen, maar blijft je dikwijls met de vraag naar het waarom van de ontwikkelingen zitten.

Hoë Hellemans aan de titel voor zijn boek komt is overigens ook niet zo duidelijk. We lezen wel: "Vermits de grote bewegingen elk een verschillend bewegingsproject uitdroegen en elkaar het licht in de ogen niet gunden, was het gevolg veeleer permanente confrontatie, een strijd om de moderniteit" (p. 49). Alleen is van die strijd doorheen het boek niets te merken. De analyses van de katholieke en socialistische zuilen worden netjes naast elkaar gepresenteerd, maar hoe zij elkaar op het veld bestreden, daarover leren we niets.

Tenslotte misschien nog dit. Als u van plan bent 1250 frank voor dit boek neer te tellen, controleer dan even of pagina's 32 tot en met 49 niet hopeloos door elkaar geraakt zijn. Het bevordert het lezen niet echt.

Erik Paredis

Staf Hellemans (1990), *Strijd om de moderniteit, Kadoc, 288 pp.*

Rariteit

Hellemans beweert nu dat zijn onderzoek aantoonde dat die benadering wel te eng is. Hij wil een algemenere theorie van verzuijing uitwerken, die een internationaal vergelijkende aanpak mogelijk maakt. "Het provincialistisch perspectief, dat de verzuijingstheorie tot nu toe domineerde, zal daarbij radicaal omgegooid worden. In plaats van zuilen op te sluiten in het rariteitskabinet van de geschiedenis, worden ze hier benaderd als representatieve exponenten van toonaangevende ontwikkelingen in onze maatschappij sinds 1800" (p. 13).

Na de Franse Revolutie wordt de maatschappij namelijk langzaam omgevormd. Onder andere de industriële revolutie en een geleidelijke democratisering betekenen het begin van de 'moderne' samenleving. De oude band tussen koning, adel en Kerk wordt gebroken. Op dat moment ontstaan verschillende grote sociale bewegingen die proberen een zin te geven aan die moderniteit en de samenleving naar hun beeld om te vormen. De Kerk bijvoorbeeld mobiliseert haar aanhang met de bedoeling de oude orde te herstellen. De socialistische arbeidersbeweging vindt de strijd aan met het kapitalisme en streeft naar politieke, economische en culturele emancipatie van de arbeidersklasse.

De geschiedenis van de zuilen loopt parallel aan de geschiedenis van die grote sociale bewegingen, aldus Hellemans. In de schoot van de bewegingen ontstaan namelijk hopen organisaties die uiteindelijk tot een zuil kunnen uitgroeien. Zo'n netwerk is dus helemaal geen abnormale ontwikkeling, het is integendeel een logisch uitvloeisel van pogingen om een greep te krijgen op alle aspecten van de samenleving.

Boer

Volgens Hellemans moet wel aan drie criteria voldaan zijn vooraleer er sprake is van een zuil. Ten eerste bezitten alle organisaties die deel uitmaken van de zuil een monopolie over hun werkingsdomein: er is één vakbond, één mutualiteit, één tumbond, één stierokvereniging, enzovoorts. Ten tweede beschikken die organisaties over autonomie op ander andere het gebied van ledenwerving en hebben ze eigen specifieke doelstellingen. Ten derde is het noodzakelijk dat een politieke partij deel uitmaakt van het netwerk.

Op basis van die definitie identificeert Hellemans zuilen binnen alle ideologische strekkingen en in de meeste Europese landen, een twintigtal in het totaal. Zo 'ontdekt' hij verschillende nieuwe zuilen: een kommunistische in Frankrijk

Hulpverlening voor studenten

Ma, ik heb tandpijn

Alle studenten van de eerste kandidatuur komen onvermijdelijk in contact met de universitaire gezondheidsdiensten. Reutelende rokerslongen, een troebel plasje of hartkloppingen worden immers keurig genoteerd tijdens het verplicht Medisch Eerstejaarsonderzoek. Naast deze preventieve dienstverlening bevindt zich 'in en rond' de KU Leuven een hele sector van meer curatieve medische centra. In het Medisch Centrum, het Psycho-Terapeutisch Centrum, het JAC en andere huizen van vertrouwen worden al je jeugd kwalen en kinderziekten verholpen. Vandaag concentreren we ons op de dienstverlening die de KUL in de gezondheidssector aanbiedt. Later komen we uitgebreid terug op niet-universitaire opvangcentra.

De grootste bekendheid binnen de gezondheidszorg voor studenten kent het Medisch Centrum. Dit Centrum behoort tot de sektor Studentenvoorzieningen van de KU Leuven en vond dan ook een onderkomen in het Van Dalekollege in de Naamsestraat. Hier zetelt een team van vier huisartsen: twee echte studentendokters' en twee jongere artsen die hun burgerdienst vervullen op het Medisch Centrum. Zij richten zich specifiek op typische problemen bij studenten. Studenten komen het meest aankloppen met problemen in verband met anticonceptie, zowel om advies als om voorschriften. Deze dienstverlening maakt zowat zestien procent uit van de consultaties. Veertien procent van de patiënten komt met klachten over allerlei aandoeningen aan de luchtwegen, en zeven procent met psychische problemen.

Om aan die laatste, toch enigszins bijzondere vraag tegemoet te komen, is er een aantal dagen per week in het Medisch Centrum ook een psycholoog ter beschikking. Zijn taak bestaat er niet in om de studenten te begeleiden in therapeutische sessies, wel biedt hij studenten de kans om over bepaalde problemen een losse babbel te hebben met een professioneel hulpverlener. De drempel naar een psychiater is voor een heel aantal studenten immers te hoog, zeker wanneer het om eerder banale problemen gaat, denk maar aan eenzaamheid of moeilijkheden om te wennen in Leuven.

Tijdens de examenperiode is er konstant een studentendokter bereikbaar. Dit is voor de meeste studenten een bijzonder stresserende tijd, met slaapconcentratie- en andere typische blokketoornissen. Wij vroegen enige uitleg aan dr. Bracke, één van de twee vaste studentendokters.

Bracke: "Het Medisch Centrum heeft op het vlak van problemen tijdens de examens een zekere bekendheid. In de

raadplegingen ook in universitaire overlegorganen zitting te hebben en zich met informatie en voorlichtingsprogramma's bezig te houden. De dokters worden immers forfaitair betaald en niet volgens het aantal consultaties.

Bracke: "Daarom zouden we, volgens sommige instanties aan de KU Leuven, niet commercieel genoeg zijn. Wij zijn er inderdaad niet bij gebaat om de student week na week te laten terugkomen om zijn bloeddruk te meten. Vóór 1986 moesten de studenten bovendien, dankzij de sociale toelagen, enkel de som betalen die door de ziekteverzekering wordt terugbetaald. Na de beruchte Sint-Annabesparingen is dit niet meer mogelijk en moet de student ook het remgeld betalen. Sindsdien loopt het aantal consultaties jaarlijks terug. In het academiejaar '85-'86 waren er 9.964 raadplegingen, in het academiejaar '88-'89 was dit aantal reeds teruggelopen tot 8.810. De drempelverlagende functie van het Medisch Centrum lijkt aangevestigd. Indien de gelden van de sociale sector verder afnemen, kunnen wij de deuren wel sluiten."

Bij ernstige problemen verwijst het Medisch Centrum studenten door naar de studentengynecoloog of de studentententist, in het UZ St. Rafaël. Deze geven dan een voorkeursbehandeling:

studenten worden sneller geholpen.

In het Psycho-Terapeutisch Centrum in het Atracht-kollege richt een team van psychiaters en psychologen zich op studenten met ernstige psycho-sociale problemen. Zij zorgen voor advies, en eventueel raden zij een groeps- of individuele therapie aan. In 1988-1989 meldden zich 139 studenten bij het Psycho-Terapeutisch Centrum. Bovendien liep de therapie van 51 studenten die sinds het academiejaar 1987-1988 in behandeling waren vorig jaar nog door. Samen waren al die sessies goed voor 2.987 therapie-uren.

Voor psychische problemen bel je overigens best niet naar het noodnummer van de KU Leuven. Dit nummer is bedoeld voor meer praktische problemen zoals brand in een gebouw of peda, ontloffingen of labo-ongelukken. Naar aanleiding van de recente moord op een studente in Heverlee werd het ook gebruikt voor het opvangen van dergelijke noodsituaties. Het spreekt voor zich dat dit uitzonderingen blijven.

De tandartsen in opleiding verzorgen binnen de universiteit tandkariës en andere tandproblemen. Studenten uit tweede en derde licentie tandheelkunde kregen pas 72 volledig nieuwe installaties in de kelderverdieping van het UZ St. Rafaël op de Kapucijnenvoer. Ook hier betalen studenten het volle tarief. De tandartsen-in-spe verzorgen naar verluit jaarlijks zowat 150.000 gebitten.

Huib Huisse
Mieke Janssens
Ria Vandermaesen

ZOEKERTJES

- Gezocht: minivoetbalploegjes die voor de lol en de sport matches willen spelen in 't Sportkot. Bel Steven Poelmans na 18.30 u op ☎ 016/29.19.49. Tot hof.
- Nee Els, vandaag niet, ik heb hoofd-pijn.
- Al uw typwerk op tekstverwerker. Snel en verzorgd. Tabellen geen probleem. ☎ 016/23.46.26.
- Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Kan je ons vergeven, Lucske? Twee schuldbewuste meisjes.
- Fuij eens op een boot: Jeugdhuus Den Tube verhuurt hem (Vaarkom), tel. 20.65.91. Plons blub.
- Wie wil meerijden met de auto naar Leuven (zo. 20-21.00 u.), naar omgeving Hove-Morsel-Edgem (vr. rond 17-18.00 u.). Anne Goossens, Broekstr. 43/010, De Ster 15, 2540 Hove, tel. 03/455.54.23.
- Gezocht: dekret om door het toilet te spelen.
- Te koop: kassette decks Lenco MHD 3400 Technics RS-67/US. ☎ 20.11.10, Brusselsestr. 226, Zjos. Prijs otk.
- Liefste Fabjan, ik zie u graag, bedankt voor de omelet en nog een prettige verjaardag.
- Gezocht: student of afgestudeerde TEW met kennis van de marketingtheorie - snelle bijverdienste. ☎ 015/31.40.76 of 016/20.14.78. Vragen naar Stef.
- Aan I(Y)ves bij wie ik op kot was: ik heb met je vriendinnen en vrienden gesproken. Ik ben blij dat je me niet gevonden hebt. Aan de/een I(Y)ves: sorry.

- Renaat van het postgraduaat zegt merci aan iedereen.
- Jolé-avond rond Krakmoment: wo 19/12, Tiensevest 128.
- Zou ik het gesprek (CLT-rij maandag 24/9) met jufvrouw met lichtblauwe jas (studente arbeidspsychologie/inschrijven Frans) kunnen voortzetten op woensdag 20.00 u in Metropole? Student 3e lic. rechten.
- *Wat heeft u de voorbije twee maanden uitgestoken?*
- Open Grenzen organiseert een antiracistisch oudejaarsfeest op maandag 31 december in zaal Fabota in de Ridderstraat te Leuven. Vanaf 21.00 u.
- Koen, Christophe en Danielle, een kadootje wacht hier, kom woensdag vóór de fuif in Lido naar mij.
- Kamer in gemeenschapshuis te huur: 4000 fr, K.v. Lotharingenstr. 7.
- Eerste les drummen: di 18/12 in Lido, 22.00 u.
- Wel Ririe, zit ik goed met 'Limburger', 'Ekonomika', 'R.H.'? Of is dit de verkeerde blz.? Kas.
- Xavier, waarom geef je me geen ontbijt op bed?
- Te koop: buffetpiano, stalen kader, gekruiste snaren, Ravenstraat 67, tel. 23.09.12.
- Te huur: diskobar met of zonder DJ: 4000 resp. 7000 fr. Vervoer en plaatsing inbegr. tel. 016/23.30.86. Vragen naar Johan.
- LC zoekt tips om uit te kunnen slapen en toch de les te volgen. Geeraertlaan 24. De pintjes staan al knud.
- Anabolleke denkt aan alles! e5 x f4 voor King Gambit.
- Margaret T. zoekt onderhoudstechnicus om verroeste scharnieren te repareren.

- Mieke, heb je een warm plekje voor het larje van Snarfje? We love Carl!
- Internationale voor Oorlogstegestanders trekken op onze volgende Jolé-avond een turf open. Kunnen we ook op hoorsoldaten rekenen? Wo 19/12 tot Jolé.
- Verras jezelf, vriend of vriendin met ontbijt op bed, op 15-16-17 jan. Slechts 100 fr. Inschrijven: 2de lic. Ortho, Linda, B. Inkomstr. 38 of Bert, Schrijnmar-ker. 20 of Mieke, Schepenstr. 10.
- Dister, zijn de stoomboten veilig terug in hun thuishaven aangekomen of heb je veel water (of bier) moeten hopen dit weekend? Zie maar dat ge nog bloed genoeg hebt voor dinsdag! Jetta.
- Tussen X en O is het Bingto.
- Verdwenen/gestolen: platiene zakje met twee kussens filosofie en een stripverhaal. Op dinsdag 11 december voor het Boerekot. Hou desnoods de strip, maar breng tenminste de kussens naar de fakbar of de De Lignestraat 19, Voor Tuur. Smeerlap.
- Beste BB, Anabolleke beantwoordt uw tweede zet met pb8 x c6.
- Mijn frank is gevallen en ik sta perplex. Ik ben wel dom, maar niet ontrouw. Jef.
- Te huur vanaf januari: gemeubelde kamer in gemeenschapshuis, Weldadigheidsstr. 1, Leuven, 4200 fr./maand. Bellen bij Patries.
- Heb interesse voor preses van grote blauwe Leuvense tekstielring. Jullie voorwaarden? Mijn relationele problemen opgelost! Dus...
- Ik zoek de jongen die vrijdag 7/12 bij mij op de trein zat (naar Lier). Hij had een lichtbruin damm jas aan. Stuur me uw adres. Kim Lodewijks, Heretogr. 107, Heverlee. Tijdens kerstvakantie: Heide 116, 3920 Lommel.
- Bleu van het ploegje verzoekt lijst van alle muziknummers met "blauw" in de titel (mag in andere taal). Gelieve dit op een blauwe maandag en dito papier te bezorgen. Verder gezocht: enquêteurs over de vraag: "Uw voorkeur: licht- of donkerblauw?"
- Ik ben Fillan en ben rijp en onge-trouwd, ook vrij op 1/3/91. Misschien past de trouwing wel! Laat je me iets weten via Veto? Ik zorg voor de baby-uitzet (als jij het goed vindt natuurlijk). Fillan loves you.
- King Gambit! Don't spoil the game. Of ik kom persoonlijk mijn vinger in uw oog steken. Got it?
- Kamer te huur voor meisje: Schepenstr. 135, 1800 fr./maand en kosten.
- Josephine de Beauarnais-Bonaparte ziet verlangend uit naar een woordje van haar wederhelft. Andere minnaars gelieve zich te onthouden.

- Tja BB, eerlijk gezegd had ik die zet wel verwacht. Ik moet bekennen dat ik met wat in de nesten heb gewerkt. Opgeven lijkt mij in dit stadium niet opportuun en daarom: p6 x d5. Bok.
- Gevonden gedurende de betoging van do 6/12: beige, wollen sjaal. Af te halen bij Ignace Cloquet, H. Geestkolle, kamer 318.
- O wil X om samen oxa te maken.
- Hannibal zoekt betogbare centurio die met olifanten weet om te springen.
- Boele dankt De Doper voor 'Obscene bloemetjes'.
- De cirkel is weeral rond. Digit (born to be wild) toest op 't nieuwe jaar en wenst A. hierbij tevens een spetterende verjaardag. Let rock 'n roll rule.
- Welke zwarte pieten kussen het beste? Die van psychologie, natuurlijk!
- BB wil graag het Vlaams Rechtsge-nootschap veranderend zien in het Vlaamse Linksegeenootschap. Thanks.
- Psycho-para-noica ayupa-psychologica. Jullie meters en pater.

Vakature

Kringraad zal op de volgende Algemene Vergadering (21 december) overgaan tot de verkiezing van de volgende studenten-vertegenwoordigers (m.v.):

1. vertegenwoordiger voor de Onderwijsraad uit de groep Biomedische Wetenschappen
2. vertegenwoordigers voor de Interkulturele Commissie voor Aggregate (ICA), waarvan één behorende tot de groep Positieve of Biomedische Wetenschappen en één behorende tot de groep Humane Wetenschappen A of B.
- In aanmerking voor deze mandaten komen alle studenten van de KUL die voldoen aan volgende voorwaarden:
 1. De kandidaten moeten in de loop van het vorig akademiejaar of het academiejaar 1988-89 in één zitting geslaagd zijn. Kandidaten voor de Onderwijsraad moeten bovendien een jaar lid geweest zijn van een POC of Fakulteitsraad.
 2. Van de kandidaten wordt een gedegen kennis verwacht in de POK, Fakulteitsraad, Didactische Commissie, Centrum voor Aggregate, Onderwijswerkgroep van de kring, presidium of Kringraad. Op basis van zo'n ervaring moeten zij grondig op de hoogte zijn van de problematiek inzake onderwijs en medebeheer in het algemeen, of van toekomstig werkingsdomein in het bijzonder.
 3. De kandidaten moeten bereid zijn om hun functie op te nemen volgens de gelopenheden van Kringraad. Dit wil zeggen:
 - De vertegenwoordigers worden ex officio lid van de AV van Kringraad (zonder stemrecht). Deze vergadering komt tweewekelijks samen op vrijdagavond en werkt rond de belangenverdediging van de studenten inzake medebeheer, onderwijs, aggregatie en internationale studies.
 - De vertegenwoordigers volgen van dichtbij het tot stand komen van de standpunten of de AV door bijvoorbeeld actieve inzet in de werkgroepen die zich bezighouden met deze problematieken.
 - De vertegenwoordigers verwoorden en verdedigen het standpunt van de AV van Kringraad naar de Akademische Raad, Onderwijsraad en ICA, en omgekeerd brengen zij ook regelmatig verslag uit van die vergaderingen op de AV (ook schriftelijk).
 - De vertegenwoordigers bereiden gezamenlijk de vergaderingen voor, om de minieme studentenispraak maximaal te doen renderen.
 - Combinaties met een zware opdracht binnen de kring (bijvoorbeeld preses) worden over het algemeen afgeraden.

De verkiezingen vinden plaats op de Algemene Vergadering van Kringraad op vrijdag 21 december om 19.00 u in de kongressaal van het Pauskolle. Kandidaturen hiervoor moeten binnen zijn ten laatste op woensdag 19 december om 17.00 u.

Alle sollicitaties dienen schriftelijk - met CV - toe te komen op het sekretariaat van Kringraad t.a.v. Victor Dries, 's Meiersstraat 5, Leuven. Personen die solliciteren dienen aanwezig te zijn op de AV van Kringraad waarop de verkiezing plaatsvindt.

JO MEUWISSEN

Alle verhuur video-, klank- en lichtinstallaties voor fuiven en TD's
BARCOVISION: 5000 fr.
tel. 016/201.301 (abonnement)

OUD EN NIEUW

Vier Hollandse studenten gaan Oud en Nieuw vieren in Leuven. Wie hebben er zin om mee te feesten? Bel dan naar Marten, 00-3115146303 of schrijf naar Oudraadweg 17, 2612 SL Delft.

KAFFEETHEORIEEN

Tikkantoor Devano
016/23.98.70

Tekstverwerking
Laserprinting ★ Lay-out
Dactylografie

Boeken, tijdschriften, cursussen, thesissen,...

Professionele aanpak
Jarenlange ervaring

T. & K. Van Nooten-Dehaes
Wilselsesteenweg 54
3020 Herent

(abonnement)

D O N D E R D A G

- 20.00 u **REVUE** 'Misdaad, melk & mummies', door VTK, in Stadsschouwburg, ink. 150-270, org. CC Leuven.
- 20.30 u **TEATER** 'Pouf' door de studenten theaterwetenschappen o.l.v. Mieke Verdin, naar een werk van Marivaux, in Stuc, ink. 180/250.
- 23.00 u **OPTREDEN** The Scene (uit Nederland), in Belgisch Congo, Koning Albertaan 48.

V R I J D A G

- 20.00 u **KONCERT** Kerstconcert door de Vokale en Instrumentale Ensembles van het Lemmensinst. o.l.v. Kurt Bikkenbergs en Wim De Moor, in concertzaal Lemmensinst., Herestr. 53, ink. 100-150-200, org. Concertvereniging van het Lemmensinst.
- 20.00 u **TEATER** De Blauwe Maandagcompagnie brengt 'Voader', een stuk van Strindberg waarin vrouwenhaat en de onmogelijkheid van man en vrouw om elkaar te begrijpen centraal staan, in de Stadsschouwburg, ink. 150-350, org. CC Leuven.
- 20.30 u **TEATER** 'Pouf' door de studenten theaterwetenschappen o.l.v. Mieke Verdin, naar een werk van Marivaux, in Stuc, ink. 180/250.

Z A T E R D A G

- 20.00 u **TEATER** De Blauwe Maandagcompagnie brengt 'Voader', in de Stadsschouwburg, ink. 150-350, org. CC Leuven.
- 20.30 u **TEATER** 'Pouf' door de studenten theaterwetenschappen o.l.v. Mieke Verdin, naar een werk van Marivaux, in Stuc, ink. 180/250.

Z O N D A G

- 20.30 u **KONCERT** Kerstconcert door het kamerkoor Tournid, samen met Luk Bastiaens (orgel) en Louis Op 't Eynde (hobo), in de Sint-Jan-de-Doperkerk van het Groot Begijnhof, ink. 200, org. Cultuurcommissie, i.s.m. UP.

U WIL OOK IN VETO?

Ook uw agenda-puntjes kunnen hier worden opgenomen. In het kader hiernaast - Ad Valvas noemen wij dat hier - is plaats voor berichten uit de kringen, gaande van fuiven tot presidiumvergaderingen. In de agenda zelf worden de activiteiten opgenomen die voor een ruimere studentengroep bedoeld zijn. We moeten uw spul wel vrijdag hebben.

B I O S

☐ Di 18/12 om 20.00 u: Kerstfeest, in de Parochiezaal te Herent.

E K O N O M I K A

☐ Di 18/12 om 20.00 u: Kerstfeest, in Thierbräu. ☐ Wo 19/12: Optreden van 'Johnny Turbo', in den Dulci. ☐ Do 20/12: Schaats-TD, ink. gratis, busdienst.

E O O S

☐ Ma 17/12 om 20.30 u: Dames-volleybal. ☐ Wo 19/12 om 19.00 u: Redaktievergadering, in permanente. Om 21.00 u: Vergadering feestcomitee, in permanente. ☐ Do 20/12 om 17.00 u: Heren-minivoetbal.

G E R M A N I A

☐ Di 18/12 om 20.00 u: Presidiumvergadering, in permanente. ☐ Vr 21/12 om 21.00 u: Kerstfeest, in de Fak.

P E D A G O G I S C H E K R I N G

☐ Ma 17/12 om 20.00 u: Kringvergadering, in Kringlokaal, Tiensestraat 115. ☐ Do 20/12: Optredens door de studenten Pedagogie en Godsdienstwet, in 't2-Peeakate (Schisma).

P O L I T I K A

☐ Ma 17/12 om 20.00 u: De Deltige Dagen: receptie, in Politika. ☐ Di 18/12 om 20.00 u: Deltig concert, in Grote Aula. Om 22.30 u: Kaspino-avond, in Politika. ☐ Wo 19/12 om 20.00 u: Deltige Kwis, in Grote Aula. Om 22.30 u: Bodega, in Politika. ☐ Do 20/12 om 18.00 u: Deltig diner, in Alma 2. Om 21.00 u: Deltige fuif, in Lido.

P S Y C H O L O G I S C H E K R I N G

☐ Ma 17/12 om 20.00 u: Raad van beheer vzw Psychologie, in Kringlokaal. ☐ Di 18/12 om 21.00 u: Kerstbal (met Dito boom), gratis toegang.

R O M A N I A

☐ Di 18/12: Kerst-TD, in Albatros. Om 20.00 u: Kaas- en wijnavond.

V T K

☐ Ma 17/12 om 19.30 u: Symposium over de betrekkingen tussen België en Taiwan, in Aula Pieter De Somer.

W I N A

☐ Wo 19/12 om 19.00 u: Kerstfeest, in Zaal 'Ons Huis'. Vanaf 00.30 u: Kerst-TD, ook in Ons Huis.

AGENDA

M A A N D A G

- 19.30 u **SYMPOSIUM** Symposium over de betrekkingen tussen België en Taiwan, in Aula Pieter De Somer, org. VTK.
- 20.30 u **FILM** Joegoslavische experimentele film van Ivan Ladislav Galeta, in Stuc, ink. 120/150.

D I N S D A G

- 18.00 u **LEZING** 'De provincie: een intermediaire cultuur - wel integendeel', door Paul Elen, directeur van Kultuurdienst Provincie Antwerpen, in MSI, lokaal 02.28.
- 20.00 u **REVUE** 'Misdaad, melk & mummies', door VTK, in Stadsschouwburg, ink. 150-270, org. CC Leuven.

W O E N S D A G

- 13.00 u **KONCERT** Capilla Flamenca, 15de en 16de eeuwse muziek rond Kerstmis, in de Gotsche Zaal van het Stadhuis, toegang gratis, org. Kulturkommissie.
- 20.00 u **REVUE** 'Misdaad, melk & mummies', door VTK, in Stadsschouwburg, ink. 150-270, org. CC Leuven.
- 20.00 u **TEATER** 'Nietzsche', door Prometheus, in Aud. Minnepoort, org. CC Leuven.
- 20.30 u **BENEFIEIT** Benefiet tv 'Kwasi en Janet', in Zaal Labyrint, ink. 36/45.
- 20.30 u **TEATER** De stuc-productie 'Pouf' wordt gespeeld door de studenten theaterwetenschappen o.l.v. Mieke Verdin, naar een werk van Marivaux, in Stuc, ink. 180/250.

“Ekstreem rechts zet zwart Zuid-Afrika aan tot rellen”

Tijdens een kongres van het ANC, vorige week vrijdag, sprak Oliver Tambo zijn twijfel uit over de nood aan economische sankties tegen Zuid-Afrika. De meerderheid van de anti-apartheidsbeweging volgt de ANC-voorzitter daar echter niet in. De maatregelen die tot nog toe genomen werden om een einde te maken aan de apartheid, kwamen tot stand onder internationale druk. Als die druk wegvalt, zou aan de ontmanteling van het apartheidssysteem wel eens een einde kunnen komen, zo luidt de redenering. Dat was ook de mening van een Zuidafrikaanse kerkelijke delegatie die recent in Leuven op een conferentie van de 'kristenen tegen apartheid' het woord voerde. Op die bijeenkomst werd gepleit voor het aanhouden van de sankties door de Belgische regering. De Europese ministerraad besliste ondertussen echter anders. De sankties worden versoepeld en er mag opnieuw geïnvesteerd worden in Zuid-Afrika.

Veto sprak over de huidige toestand in Zuid-Afrika en over de rol die de Kerk in de anti-apartheidsstrijd kan spelen met een van de Zuidafrikaanse kerkleiders, Father Smangaliso Mkhathshwa, oud-sekretaris-generaal van de katholieke bisschoppenconferentie en momenteel algemeen sekretaris van het Zuidafrikaanse instituut voor kontekstuele theologie.

Anti

Veto: In een artikel in 'The Journal of Theology for Southern Africa' schreef u onlangs over een 'onomkeerbaar veranderingsproces' dat recent in Zuid-Afrika zou op gang gebracht zijn. Spreekt u daarmee de kerkleiders tegen die blijven pleiten voor sankties tegen Zuid-Afrika tot de ontmanteling van het apartheidssysteem onomkeerbaar wordt?

Mkhathshwa: «Het waren de woorden van Nelson Mandela zelf. Hij bedoelde met dit onomkeerbaar proces dat het zwarte volk niet zou tolereren dat gedane toegevingen opnieuw zouden ingetrokken worden. De blanken kunnen het ANC nooit meer verbieden. Maar de fundamentele, diepgaande veranderingen moeten inderdaad nog plaatsgrijpen. Derhalve sta ik volledig achter het behoud van de sankties.»

Veto: Veel leden van de Zuidafrikaanse Kerken zullen de Klerks politiek aangrijpen om hun strijd tegen de apartheid te staken. Welke houding zal de katholieke Kerk hier aannemen?

Mkhathshwa: «Vooral de zwarte, Engelstalige Kerken, waaronder de katholieke, blijven de politiek van het ANC steunen. Ze zijn van mening dat de hervormingen die door de Klerk ingevoerd werden onvolledig zijn. De hoofdpijlers van de apartheid staan immers nog steeds overeind. De hervormingen zijn slechts toegevingen, ze zijn tot stand gekomen door de interne druk en de sankties. Als die druk verdwijnt, blijft het apartheidssysteem overeind. Daarom is het belangrijk dat de sankties aangehouden worden.»

«Onder internationale druk heeft zelfs de blanke Nederlands Gereformeerde Kerk - ooit 'de Nasionale Partij in gebed' genoemd - de apartheid plechtig afgezworen. In blanke rechtse kringen blijft het aksepteren van het principe 'one man, one vote' natuurlijk bijzonder moeilijk. Op een samenkomst van de 75 Zuidafrikaanse Kerken in Rustenberg, waar de apartheid als zondig werd veroordeeld, was dat het voornaamste discussiepunt. Zo zien we hier hoe theoretische verklaringen moeilijk in de politieke praktijk omgezet worden. Toch meen ik dat de blanke Kerk oprecht was, toen zij de apartheid afzwoer. Maar het is ook hier de druk op De Klerk die de blanke Kerken in de veranderingen doet meegaan.»

Veto: De gelovige gemeenschap is door de vele verschillende Kerken erg verdeeld. Bestaat de mogelijkheid tot samenwerking op die manier wel?

Mkhathshwa: «Oecumene is helemaal geen probleem in Zuid-Afrika. Er zijn inderdaad zeer veel Kerken in het land en maar het is precies daardoor dat de Kerken tot samenwerken gedwongen werden. Ik hoop dat alle anti-apartheidsstrijders één front zouden vormen. De Kerk kan daarin een belangrijke rol spelen. Ze mag zich niet neutraal opstellen, maar moet ijveren voor democratie, vrede, eenheid en rechtvaardigheid.»

Gemeenschap

Veto: Voor een groot behoudsgezin stuk van de Kerk moet dat wel nogal moeilijk liggen. Tot een goed eind in de jaren tachtig hebben verschillende Kerken in Zuid-Afrika op theologische gronden het apartheidssysteem verdedigd. Om voor de rechten van de armen en de onderdrukten op te komen, heeft de Kerk in Zuid-Afrika dan ook nood aan een vorm van bevrijdingstheologie. U schrijft dat 'de mensen zelf de echte theologen zijn'.

Mkhathshwa: «De theologie moet inderdaad de reële situatie in acht nemen. Een theologie die zwijgt over het racisme, de economische achterstand van de zwarten en de apartheid, is niet oprecht. De kontekst waarin een Kerk zich bevindt, moet in haar overtuiging ingekalkuleerd worden. Daarom pleit ik ook voor een kontekstuele theologie, die oog heeft voor de reële levenssituatie van de onderdrukte bevolking.»

«Er zijn banden tussen de vorm van theologie waarvoor ik pleit, en de bevrijdingstheologie. Ik denk echter niet dat de Kerk hierover veel problemen mag maken. De boodschap in het evangelie is er immers een van bevrijding van de onderdrukten. Natuurlijk kunnen we met zo'n intentie wel veel tegenstand verwachten van de rechtervleugel, die het apartheidssysteem nog steeds fervent blijft aanhangen.»

Veto: Om een dergelijke geloofsovertuiging te institutionaliseren heeft de katholieke Kerk in Zuid-Afrika wel de steun van het Vaticaan nodig. Kan dat wel, nu er een erg behoudsgezinde paus aan het hoofd staat?

Mkhathshwa: «Het Vaticaan heeft zich nooit volledig uitgesproken tegen vormen van bevrijdingstheologie, alleen tegen bepaalde aspecten ervan. De paus heeft zich ook achter de

verklaring van de bisschoppenconferentie gezet, en dus officieel een standpunt tegen apartheid ingenomen.»

«Het probleem is wel dat er binnen de Kerk niet één stem is, die zich tegen een systeem als apartheid kan keren. Met haar 970 miljoen leden zou de katholieke Kerk een enorme kracht kunnen zijn in de uitbouw van een meer rechtvaardige wereld. De Kerk zou de anti-apartheidsstrijd effectief moeten steunen. Ze kan een grote invloed uitoefenen op regeringen, op de opvoeding en op het zakenleven. Tot nu toe werden echter te weinig officiële standpunten tegen apartheid door de Kerk ingenomen.»

Veto: De steun uit het Westen komt van een beperkt progressief deel van de katholieke Kerk. Kan je spreken van een ruime actieve steun?

Mkhathshwa: «Ik ken de situatie van de Kerk in West-Europa te weinig om me daarover uit te spreken. Je kan vooral spreken van een indirecte steun aan de onderdrukte bevolking in Zuid-Afrika. Er wordt vooral materiële steun geleverd, bijvoorbeeld door Broederlijk Delen en Pax Christi.»

Veto: De ontmanteling van de apartheid zal enorme politieke en economische veranderingen teweeg brengen. Er zouden bijvoorbeeld verregaande nationalisaties en een herverdeling van de gronden nodig zijn. Kan de katholieke Kerk in Zuid-Afrika achter zo'n drastische hervormingsbeweging staan?

Mkhathshwa: «De katholieken hebben geen specifieke voorkeur voor een of ander economisch systeem of voor specifieke organisaties. De 'free market' staat volgens ons in Zuid-Afrika wel dicht bij het apartheidssysteem, omdat de kwalijke uitwassen van de apartheid er nog in versterkt worden. De Kerk spreekt zich echter ook niet uit voor het socialistische alternatief. Ze wijst wel op de nood aan een systeem dat gelijkheid garandeert. Daarvoor moet natuurlijk een deel van de rijkdom herverdeeld worden. De Kerk staat dan ook achter alle organisaties die streven naar rechtvaardigheid, eenheid en vrede.»

Geweerloop

Veto: Kunnen dergelijke diepgaande veranderingen wel op een vreedzame manier doorgevoerd worden?

Mkhathshwa: «De anti-apartheidsstrijd is altijd een vreedzame strijd geweest. Ook het ANC, dat pleit voor nationalisaties, heeft altijd getracht om via onderhandelingen te werken. Het heeft zich daarin altijd rationeel opgesteld. De Kerk steunt geen enkele organisatie die de weg van het geweld kiest. Geen enkele erkende zwarte Zuidafrikaanse organisatie bepleit trouwens openlijk geweldadige actie.»

Veto: Toch zijn er recentelijk weer enorm veel geschillen tussen zwarten in Zuid-Afrika. Meestal, als we er hier iets van te horen krijgen, is er zelfs sprake van verschillende doden. Hoe moet dat geweld dan geïnterpreteerd worden?

Mkhathshwa: «Er bestaan geen stammenoorlogen of etnische onlusten in Zuid-Afrika. De voorstelling dat het gaat om een regelrechte oorlog tussen Imkatha en ANC is fout. Het aanhoudende geweld in Zuid-Afrika wordt veroorzaakt door een derde macht. Niet Imkatha of ANC, niet de Zuidafrikaanse politie, maar uiterst rechts is de ware schuldige. De rechtervleugel in Zuid-Afrika manipuleert de zwarte bevolking. Door de enorme economische achterstand van de thuisland, is de bevolking er zeer arm. In al hun lijden zijn ze een gemakkelijke prooi voor extreem-rechts, dat hun aanzet tot moord en geweld, om terreur te zaaien en de zwarte bevolking in diskrediet te brengen.»

Koen Hendrickx
Carl Demeyere

Veto zoekt nog steeds jonge entoesiastelingen die de komende jaren willen schrijven, lay-outen, fotograferen of tekenen. De hele ploeg staat je na de eindejaarsfeesten op te wachten in de 's Meiersstraat 5